Nº. 170. WOENSDAG 18 JULIJ. Aº. 1860.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, Nº. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels.... ƒ 1.—
Iedere regel meer.......................... - 0.20
Andere Advertentiën per regel .... - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een
BIJVOEGSEL,
bevattende het Verslag der
Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Dingsdag 17 Julij, enz.

BUITENLAND.

ENGELAND.

Londen 16 *julij*. — Het Court Journal zegt hoe de Koningin denkelijk het Parlement niet in persoon prorogeren, maar dat zulks door eene commissie geschieden zal. Den 11 augustus wordt H. M. te Balmoral verwacht, en het verblijf van het Hof aldaar zal denkelijk tot 14 september duren.

— Men heeft berekend dat het Britsch Museum sedert zijne stichting ten jare 1753 £ 1,382,733 aan de Natie gekost heeft. „Dit is, zegt het tijdschrift Atheneum, zeer weinig, als men bedenkt dat het evenveel gekost heeft een linieschip slechts de helft van dien tijd in actieve dienst op het water te houden. Zoo als het gebouw thans is ingerigt biedt het eene ruimte voor 800,000 banden aan, derhalve genoegzame ruimte voor de naaste tien jaren, verondersteld dat de aanwas van het getal boeken der laatste jaren als maatstaf kan worden aangenomen."

— De Lords Kildare, Dunraven en Talbot van Malahide hebben met de drs. Todd, O. Danavon en andere taalgeleerden eene overeenkomst tot het uitgeven van een Iersch woordenboek aangegaan en bereids £ 500 voor dat doel bijeenverzameld.

FRANKRIJK.

PARIJS 16 Julij.
(*Particuliere Correspondentie.*)

De begrootingen der verschillende ministeriën worden door het Wetgevend Ligchaam zonder tegenstand aangenomen. Die van den Minister van openbare werken, handel, landbouw en nijverheid heeft, in de zitting waarvan de Moniteur heden morgen het verslag mededeelt, aanleiding gegeven tot eene soort van incident. De heer Poyer-Quertier, de vertegenwoordiger van het prohibitie-stelsel, heeft een laatste protest ingediend tegen het handelstractaat met Engeland.

„Het stelsel van bescherming, zeide hij, moet met vastheid worden gehandhaafd; de regten die zullen vastgesteld worden moeten voldoende zijn, niet slechts om onze geheele nijverheid in stand te houden, maar ook om hare ontwikkeling en haren vooruitgang in de toekomst mogelijk te maken. De belangen van den landbouw zijn naauw verbonden met die der nijverheid en de verbruikers hebben niets te duchten van de instandhouding van regten, die haar verval en haren ondergang en dien ten gevolge de verlaging der dagloonen, de ellende van onze geheele werkende bevolking zullen voorkomen."

Deze woorden zouden, juist door den geest van onafhankelijkheid dien zij ten aanzien der Regering te kennen geven, een groot gewigt hebben, wanneer zij eene belangelooze meening uitdrukten. Maar de Kamer, die den heer Poyer-Quertier aanhoorde en het publiek dat den inhoud zijner redevoering las, weten dat hij zijne aanzienlijke fortuin, die nog dagelijks aangroeit, alleen te danken heeft aan het verbodsstelsel, dat hem en eenige andere begunstigden een monopolie toebedeelde, waaronder de verbruikers langen tijd gezucht hebben en dat door het nieuwe stelsel van staathuishoudkunde regtstreeks wordt getroffen.

De heer Jules Favre sprak eene redevoering uit die van gewigt was voor de binnenlandsche scheepvaart; hij verweet de Regering bijna geheel de kanalen te hebben verwaarloosd om de spoorwegen met buitengewone gunsten te overladen en vestigde met aandrang hare aandacht op dit onderwerp.

De toestand van Sicilië en van Garibaldi wordt vrij ingewikkeld. Hij heeft blijkbaar gebroken met het stelsel van Cavour, tenzij men hetgeen er thans gebeurt voor een afgesproken spel houdt, zoo als de clericale en legitimistische bladen alhier schijnen te willen doen. Hoe 't zij, de officieuse bladen van Turijn beschuldigen Garibaldi, dat hij Amari, den vertegenwoordiger voor Sicilië, zonder instructiën laat en daarentegen eene veel te uitgebreide volmagt verleent aan den heer Bertani. Men zegt zelfs dat, wanneer hij deze volmagt niet introk, de Sardinische Regering het toezenden van alle hulp van het Vasteland aan Garibaldi zou beletten. Ik twijfel er aan of de heer Cavour ooit zulk een dreigement zou hebben uitgesproken, vooreerst omdat het zijdelings de bekentenis zou inhouden van vroeger het toezenden van hulp te hebben geduld, terwijl men het had *kunnen* beletten; vervolgens omdat de kracht van den volksgeest het toch waarschijnlijk ijdel zou maken.

Intusschen voeden de voorstanders van Garibaldi nog steeds het meeste vertrouwen op zijn welslagen. Inderdaad is hij de man niet, die zich door moeijelijkheden laat afschrikken, en wanneer hij ze slechts met open vizier kan tegentreden, heeft hij getoond ze te kunnen overwinnen. Moet zelfs nu reeds de Wiener Zeitung niet bekennen, dat de vloot en het leger van Napels door vrees voor hem bevangen zijn? De nederlaag der opstandelingen voor Messina, waar zij zes stukken geschut zouden verloren hebben, is nog door niets bevestigd.

Uit Londen wordt in eene particuliere depêche gemeld dat Frankrijk en Engeland het eens zijn om niet in het Oosten te interveniëren, tenzij Fuad Pacha niet in zijne zending mogt slagen.

Ziehier tot welke zonderlinge zaken de aanhechting van Nizza aan Frankrijk aanleiding heeft gegeven. Het vlek Liensola, in de vallei van Tinea, ligt op de nieuwe Fransch Sardinische grenzen. De bewoners hebben voor de aanhechting gestemd; er wordt regt gesproken in naam des Keizers en deze gemeente behoort tot het kanton St. Etienne. Intusschen heeft de Sardinische gouverneur van Coni den pastoor bevel doen toekomen om de Fransche vlag weg te nemen, die van de kerk woei en deze heeft moeten toegeven.

Tegelijkertijd zond de bisschop van Nizza aan den pastoor bevel om eene plegtige lijkdienst te vieren voor Prins Jérôme. De inwoners weten niet tot welk volk zij behooren en hebben eene petitie aan den prefect van Nizza geteekend, welke deze naar Parijs heeft opgezonden.

Naschrift. Het Wetgevend Ligchaam heeft heden de begrooting in haar geheel aangenomen met 241 tegen 5 stemmen.

De nieuwe Napolitaansche gezant, de heer de la Grecca, wordt heden te Parijs verwacht.

Men verzekert dat de Keizer en de Keizerin in de maand augustus hunne reis naar het zuiden zullen aanvangen. Volgens sommigen zullen zij zich ook naar Corsika en Algerië begeven.

— De leden der Marokkaansche ambassade zullen een diplomatiek diner bijwonen, hetwelk den 18 door den Minister van buitenlandsche zaken gegeven wordt.

— De jongste berigten uit de Levant zijn nog steeds zeer treurig. Men spreekt van nieuwe buitensporigheden, die tegen de Christenen zouden bedreven zijn. Een Fransch oorlogschip, naar Latakié afgezonden, eene haven in de provincie Tripoli gelegen, was genoodzaakt geworden het anker te werpen binnen het bereik der stad, ten einde het fanatieke gedeelte der bevolking in bedwang te houden, dat ten gevolge van deze bedreiging rustig was gebleven. Men verzekert dat, volgens inlichtingen door den kommandant der scheepsdivisie ontvangen, op onderscheidene punten de schandelijkste ontwerpen tegen het leven der Christenen werden gesmeed. De scheepsbevelhebbers namen al de vereischte maatregelen om aan de bezwaren van den toestand het hoofd te bieden.

DUITSCHLAND.

Berlijn 15 *julij*. — Men betwijfelt het sterk of de zamenkomst der beide Wetgevende Huizen reeds in de maand november zal kunnen plaats hebben. De vele en veel omvattende voorloopige werkzaamheden zullen dan denkelijk nog niet ver genoeg gevorderd zijn om eene zoo vroegtijdige bijeenroeping van den Landdag toe te laten.

— De benoeming van den baron Alphonse van Rothschild tot Pruissisch consul-generaal te Parijs is het eerste voorbeeld dat een Israëliet een zoodanig Pruissisch ambt bekleedt. Weinige jaren geleden kostte het nog moeite een door den Sultan tot Turksch Consul-Generaal voor Pruissen benoemd Israëliet dezerzijds het exequatur te doen verkrijgen.

— Brieven uit verschillende streken gewagen eenstemmig van nieuwe gisting in Polen. Ofschoon zij zich slechts tot de Russisch Poolsche provincien en Gallicië uit zou strekken, is het nogtans waarschijnlijk dat ook de aanhangers der Poolsche nationaliteit in de Pruissische provincien zich niet onverschillig zullen blijven gedragen, en moge de beweging, zelfs indien zij nog in kracht aanwint, Pruissen al met geen groot gevaar bedreigen, zoo houdt men het toch voor den pligt onzer Regering hare ernstige aandacht aan deze zaak te wijden. Dat de zendelingen van Mieroslawski en diens medestanders gebeurtenissen zoo als thans in Italië plaats hebben zich ten nutte willen maken om de Polen andermaal in het harnas te jagen kan geene verwondering wekken, maar die pogingen kunnen bezwaarlijk een ander gevolg hebben dan het aantal der familien welke vroeger door dergelijke opruijingen in het ongeluk gestort zijn nog te vergrooten. Intusschen hecht men hier geen geloof aan wat onlangs aan een dagblad geschreven werd, namelijk dat de Fransche Regering hierbij de hand in het spel hebben zou, want men houdt Keizer Napoleon voor te scherpzinnig om de herstelling der Poolsche nationaliteit mogelijk te achten, en voor dat denkbeeld in twist met bevriende Mogendheden te geraken. Dat de zendelingen van het Poolsch committé de medewerking der Fransche Regering voorwenden, om zich daardoor meer invloed op de Polen te verschaffen, is echter zeer gemakkelijk te begrijpen.

Frankfort 14 *julij*. — De Spaansche gezant bij de Bondsvergadering heeft een aan de gezamenlijke agenten van Spanje in het buitenland gerigt schrijven ontvangen, in hetwelk de Regering van dat Land de mededeeling doet dat de graaf de Montemolin werkelijk den afstand van zijne voorgewende regten wederroepen heeft, maar dat zij nogtans aan deze herroeping evenmin eene bijzondere waarde hecht als vroeger aan zijnen afstand, en derhalve geenszins voornemens is zich met deze zaak verder in te laten.

ITALIË.

Turijn 13 *julij*. — De onverwachte aankomst van den heer la Farina te Genua, nadat hij op last van Garibaldi in hechtenis genomen en uit Sicilië verbannen was, maakt hier het onderwerp van alle gesprekken uit. Wat de heer la Farina, na te Turijn gekomen te zijn, met verschillende personen heeft besproken, leert dienaangaande het volgende kennen:

Garibaldi ontving hem, bij zijne aankomst te Palermo, met veel beleefdheid, maar zoodra het vraagstuk der aanhechting was opgeworpen vertoonde zich tusschen hen een blijkbaar verschil in gevoelens en langs hoe meer bitterheid in hunnen omgang. Garibaldi verweet la Farina alleen gekomen te zijn om hem moeijelijkheden te berokkenen, inzonderheid dat hij zijnen invloed tot omverwerping van het Ministerie had aangewend, en vooral om Crispi te doen vallen, dien hij aan de vijandige manifestatien der menigte heeft moeten opofferen. De heer la Farina nam toen afscheid, den volgenden nacht werd hij in hechtenis genomen en een uur later aan boord der Sardinische stoomboot Gulnava gebragt. Terstond na zijne aankomst te Turijn begaf hij zich naar den minister Cavour, die hem en den minister van binnenlandsche zaken, den heer Farini, meermalen bij zich ontving. De Voorzitter van den Raad was zeer verstoord over wat de heer la Farina hem verhaalde, hetwelk althans tot op zekere hoogte de meening dergenen schijnt te bevestigen die beweerden dat hij, naar Palermo gaande, met eene zending der Sardinische bij de Siciliaansche Regering belast was. Zelfs zegt men dat de heer Valerio, die insgelijks derwaarts moest gaan, tegenbevel ontvangen heeft.

De heer la Farina is voornemens een verslag zijner reis naar Palermo uit te geven. Garibaldi heeft dus op zijne wijze een Staatszet gedaan. Is dit goed of kwaad? vraagt men.

Het verlengd verblijf van den prins van Carignan te Turijn geeft stof tot vele gissingen. Zeker acht men het dat er ernstig sprake van is de zelfwetgeving van Toskane door eene eenvoudige aanhechting van dat Land aan Sicilië te doen verdwijnen. De reactionaire pogingen aldaar en de steeds toenemende oppositie tegen den baron Ricasoli zouden de Regering het noodzakelijke van dien maatregel hebben doen inzien, die thans het onderwerp der zamensprekingen tusschen den voorzitter van den Raad en den Gouverneur van Toskane uitmaakt, aan welke de Fransche gezant meermalen deel neemt, die te dezen opzigte inschikkelijker dan ten aanzien der zaken van Zuidelijk Italië schijnt te zijn. Het kon dus wel eens gebeuren dat de neef des Konings slechts voor zeer korten tijd op zijnen post wederkeerde.

Er loopen hier geruchten wegens wijzigingen in het Ministerie, en dat de heeren Mamiani en Farini als Ministers van openbaar onderwijs en binnenlandsche zaken af zullen treden.

De generaal Lamoricière heeft zijn militair stelsel veranderd en trekt zijn leger bij Spoleto zamen, in stede van de Romeinsche grenzen te bewaken, maar hier gelooft men dat de fortuin den held van Afrika den rug toekeert. Hem wordt het plan toegeschreven om onverwijld verschillende naar Spoleto voerende strategische wegen te doen aanleggen, eene op zich zelf goede zaak, maar in dit oogenblik op verre na niet zoo dringend noodzakelijk als goede wetten, herstelling van het vertrouwen en orde. De voormalige, nu afgedankte Romeinsche generaal de Gregorio is thans hier en weet van de verregaande demoralisatie der Pauselijke troepen veel te verhalen.

Het afzenden van onze vrijwilligers naar Sicilië duurt nog wel voort, maar de jongste gebeurtenissen zouden wel eens aanleiding tot het staken daarvan kunnen geven.

— Ziehier eenige bijzonderheden, de drie nieuwe ministers van Garibaldi betreffende: De heer Errante is een man wiens eerlijkheid tot een spreekwoord geworden is. Hij heeft een levendig deel aan de Siciliaansche omwenteling van 1848 genomen en was toenmaals Minister van justitie. Zijne staatkundige gevoelens zijn uiterst vrijzinnig. De Italiaansche eenheid ligt in het diepst zijner gevoelens en van zijn hart. De heer Interdonato is de afgevaardigde der democratische oppositie in het Siciliaansch Parlement der jaren 1848—1849 geweest, en was toen insgelijks commissaris in de provincien. Gedurende zijne ballingschap in Piémont beproefde hij, maar met weinig goed gevolg, de taak van dagbladschrijver. De heer Michel Amari is, buiten tegenspraak, de uitstekendste man in dit Ministerie, om niet te zeggen in geheel Sicilië. Zijne Geschiedenis der Siciliaansche Vespers is een Europeesch werk geworden en heeft in Italië een opgang gemaakt, door de verhevenheid van stijl, de diepzinnigheid der oordeelvellingen en de strenge kritiek ten volle geregtvaardigd, door welke laatste het hem gelukt is ten opzigte dier gebeurtenis tot zeer gewigtige ontdekkingen te leiden. Ook door andere letterkundige werken is de heer Amari in Italië bekend, waaronder eene met aanteekeningen verrijkte vertaling van een Arabisch boek uit de 13de eeuw door de beoefenaars der Oostersche letterkunde zeer geroemd wordt. Hij heeft insgelijks eene groote rol in den Siciliaanschen opstand van 1848 vervuld.

— De Corriere Mercantile van Genua geeft de volgende bijzonderheden wegens het tot Garibaldi overgaan van het Napelsch oorlogsvaartuig Véloce: „In 1848 was de Véloce onder den naam van l'Indipendente een oorlogsvaartuig der provisionele Regering van Sicilië. Het schip staat onder het bevel van kapitein Anguizzola, voert 8 stukken, had bovendien 8 stukken ter ontscheping en 170 man equipage aan boord. De Véloce kwam van Melazzo, waar dat schip troepen aan wal had gebragt, liep de haven van Palermo binnen, en wierp het anker nabij de Maria Adelaide, heesch de parlementaire vlag en liet weten dat het depêches voor Garibaldi overbragt. Deze ging aan boord en terstond werd de driekleurige vlag met het wapen van Savoije, onder het gejuich der bemanning, geheschen, waarmede de matrozen onzer oorlogschepen en vele inwoners aan boord van kleine vaartuigen terstond instemden. De kapitein van de Véloce deelde mede dat twee Napelsche fregatten insgelijks de zijde van Garibaldi kiezen wilden."

Per Telegraaf.

LONDEN 16 Julij.

In de zitting van het Hoogerhuis zeide lord Wodehouse heden, in antwoord op eene vraag van lord Clanricarde, dat, naardien het houden van eene Conferentie door Zwitserland zelf verlangd is, de Engelsche Regering daarin wel heeft moeten toestemmen, maar hoe hij niet geloofde dat het noodig is van Frankrijk de verzekering te vorderen dat die Mogendheid naar geene latere uitbreiding van grondgebied trachten zal. Verscheiden andere redevoeringen over de zaak der Conferentie werden gehouden.

In het Lagerhuis toonde de heer Gladstone aan dat voor den oorlog in China een bedrag van £ 300,000,000 benoodigd zal zijn en besprak tevens de aan te wenden middelen tot dekking van deze kosten. Daartoe behoort de verhooging van 1 shilling 11 pence per gallon op de sterke dranken.

Binnen weinige dagen zal lord Palmerston mededeelen welke de voornemens der Regering ten opzigte der verdedigingswerken zijn. Uit wat de heer Gladstone gezegd heeft maakt men op dat daarvoor eene leening zal gesloten worden.

PARIJS 17 Julij.

De Moniteur behelst de volgende berigten: Eene depêche van den bevelhebber op het maritiem station voor Beyruth, van 11 dezer, meldt dat de aanval op de Christenen te Damascus des avonds van 9 dezer is begonnen. Dien avond werden vele mannen gedood en de vrouwen tot aanvulling der harems weggevoerd. Men zegt dat het personeel van het Engelsch Consulaat gered is en dat de Fransche, Russische en Grieksche consuls eene schuilplaats bij Abd el Kader gevonden hebben. De houding der autoriteiten was weder jammerlijk en veeleer schadelijk dan nuttig. Den 11 dezer waren 3000 Turksche soldaten aangekomen en met ongeduld zag men de komst der commissarissen Vely en Namek te gemoet.

Latere depêche.

Het wetsontwerp tot wederinkoop der kanalen is aangenomen.

Derde depêche.

De Turksche Regering zal alhier eene leening van 100—120 millioen fr. bij het crediet-mobilair en een der soliedste bankiershuizen sluiten.

MARSEILLE 17 Julij.

Blijkens berigt uit Rome van 14 dezer zou het 20ste bataillon jagers den 15 dezer die hoofdstad verlaten.

Dienzelfden dag wordt uit Napels medegedeeld dat de inspecteur der vorige politie des namiddags van 12 dezer bij het passeren der Toledo straat is doodgestoken.

TURIJN 16 Julij.

De beide Napelsche gevolmagtigden, de heeren Manna en Winspeare, zijn hier aangekomen.

MADRID 15 Julij.

Volgens la Correspondencia zullen HH. MM. zich te Valencia inschepen, de Balearische eilanden bezoeken en over Barcelona en Sarragossa terugkeeren. Het is onjuist dat er plan bestond tot eene reis in de Baskische provincien.

LONDEN 17 Julij.

Koffij. Plant. Ceylon 69/ a 72/6. — Suiker. Mauritius 31/6 a 44/6. — Thee stil; Common Congo 16½ d. — Rijst iets lager verkocht; Bengaal 12/. — Olie gesouteneerd. — Talk 52.9. — Metalen. Schotsch IJzer 52/6 a 52/9. — Indigo. De veiling is heden voortgezet. Er zijn 1653 k. den hamer gepasseerd, waarvan er 736 k. verkocht werden.

LIVERPOOL 17 Julij.

Katoen. Heden zijn 8000 b. tot volle vorige prijzen verkocht.

BERLIJN 17 Julij.

Rogge per Voorjaar 49 th., per Najaar 47 th. — Raapolie per Voorjaar 11⅝ th., per Najaar 11½ th.

MADRID 16 Julij.

Spanje 1¾ pc. 41.10; dito 3 pc. 49.40.

PARIJS 17 Julij.

Frankrijk 3 pc. 69; dito 4½ pc. 97.50. Cred. Mobil. 706. Spanje 1¾ pc. 39¾; dito binnenl. 3 pc. 47¾.

LONDEN 17 Julij.

De 3 pc. Geconsolideerden 93½. Rusland 4½ pc. 94⅛. Spanje 1¾ pc. 40⅛; dito buitenl. 3 pc. 49; dito Certific. 5. Mexico 3 pc. 21¼. Peru, Eng. 74⅝; dito Doll. Bonds 82½. Ecuador, Nieuwe 1 pc. 11¾. Holland 4 pc. 101¾; dito 2½ pc. 65.

WEENEN 17 Julij.

Oostenrijk, Metalliek 5 pc. 70.30; dito Nationale 80. Wissel Londen 126.12.

FRANKFORT 17 Julij.

Oostenrijk, Metall. 5 pc. 54¼; dito Nation. 5 pc. 61. Spanje 1¾ pc. 39⅜; dito 3 pc. 48.

ANTWERPEN 17 Julij.

Spanje 1¾ pc. 39⅜; dito 3 pc. 48¾. Oostenrijk Metall. 5 pc. 55⅛; dito Nationale 5 pc. 62⅜.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 17 Julij.

In 't Dagblad van 's Gravenhage van ll. zaturdag komt weder een tegen ons gerigt stuk van G. B. voor over den zetel van 't Hof voor Zuidholland en Zeeland. Of 't beleefd en heusch was van de redactie van dat blad om 't stukje onveranderd te plaatsen en dat nog wel nadat zij 't, blijkens de bijgevoegde noot, dagen lang onder zich had, willen wij niet beslissen: zij moet dat maar in 't vervolg met G. B. weer goed zien te maken.

Wij hadden wel groot ongelijk toen wij dien „kalmen" heer G. B. voor niet zoo uitstekend deskundige hielden in de zaak der Geregtshoven en hunne zetels; hij is inderdaad, en wij zijn als eerlijke lieden verpligt het te erkennen, een buitengewoon scherpzinnig man; hij toont het zonneklaar in zijn ingezonden stuk, waarin hij ons gevoelen over de wenschelijkheid der vestiging van een Geregtshof te Rotterdam in plaats van te 's Hage bestrijdt.

Hij weet waarlijk meer dan iemand in Nederland. Bij voorbeeld: „dat het district Rotterdam te 210,000 en het district Dordrecht ruim (!) 700,00 zielen." Welk soort van *district* hier bedoeld wordt is echter niet zoo helder als men wel wenschen zou

worden er polder-, kies- of militaire districten bedoeld? Maar neen, dat zou niet gaan; want die allen zijn binnen den kring der provincie besloten (met niet noemenswaardige afwijkingen) en nu geeft de jongste bekende volkstelling voor geheel de provincie Zuidholland geen zoo groote bevolking aan. Heeft G. B. waarlijk een Dortsch district ontdekt met 700,000 zielen? Het zou de moeite overwaardig zijn het aan 't bureau voor Statistiek in 's Hage meê te deelen. Daar vermoedt men in de verte niet dat er zoo iets bestaat, gelijk G. B. zeker aan dat bureau zou hooren als hij niet te „kalm" was om er eens heen te gaan.

We dachten bij 't lezen eerst aan een schrijffout en meenden dat er een nul te veel in de courant stond. Dat is echter de meening van G. B. niet geweest, want hij wil met die cijfers zijn vermoeden waarschijnlijk maken dat er in ['t arrondissement?] Dordrecht meer strafzaken voorvallen omdat daar grooter bevolking is dan te Rotterdam; hij stelt die als 3 tot 1!

Daarmeê is echter de vindingrijkheid van G. B. niet uitgeput; hij ontdekt ook dat de toekomstige Geregtshoven wel degelijk *Provinciale* Hoven zullen zijn, al zegt art. 82 van 't ontwerp dat de Provinciale Hoven afgeschaft worden. 't Is inderdaad geestig gevonden: de Hoven blijven *provinciaal*, zegt hij; dat moet ge zoo begrijpen: zij omvatten verscheidene provincien tegelijk. Met evenveel juistheid zou men de Provinciale Staten kunnen noemen Gemeenteraden!

Die redenering is ons echter wat hoog, even als deze geniale tegenstelling: „Of zal een Geregtshof te Rotterdam gevestigd, meer waken voor de belangen der beschuldigden dan een Hof dat te Rotterdam zijn zetel heeft?" Die kwestie willen wij niet uitmaken, en of Rotterdam een gevestigd Geregtshof dan wel een gezeteld Hof krijgt is ons vrij onverschillig; zoowel 't een als 't ander zou ons genoegen doen.

En, wat meer zegt, dat zou in 't algemeen belang zijn, vooral in dat der schatkist; het zou in overeenstemming zijn met de beginselen waarvan de voordragt uitgaat, die de vestiging der Hoven wil doen afhangen „deels van de belangrijkheid der plaatsen [van vestiging] deels van hare gunstige ligging." (1) en die, in geval van twijfel daaromtrent de schaal doet overslaan ten voordeele van die plaatsen, die Rijksinstellingen missen.

Onder al die gezigtspunten verdient Rotterdam verre de voorkeur boven 's Hage; niemand vertrouwen wij zal 't ontkennen buiten den geleerden ontdekker der 700,000 zielen in het district Dordrecht. En zelfs deze ontkent het niet, hij betwijfelt slechts en weêrlegt niet. Dit heeft hij zelfs niet ernstig beproefd maar vergenoegt zich, nadat hij de geldigheid onzer redenen in 't algemeen erkend heeft, de juistheid der toepassing te betwijfelen, waar 't geldt Rotterdam te kiezen boven 's Hage.

Wij hebben geen opgewektheid om den gang van G. B's. betoog van stap tot stap na te gaan en te ontleden. De aangehaalde staaltjes toonen eenigzins de waarde van 't geheel.

Wie daaraan nog niet genoeg heeft leze de bondige zinsnede waarmeê moet bewezen worden dat het vervoer van getuigen en gevangenen naar Rotterdam „*evenseer*" ongerief en kosten veroorzaakt als dat naar 's Hage, waarbij de schrijver, met de hem eigene vrijheid van behandeling, geheel buiten aanmerking laat de plaats waar de reis begint.

Wij nemen voorloopig afscheid van G. B. Wil die Heer ons ook eens een stukje ter plaatsing zenden, dan beloven wij hem heuscher behandeling dan die hem van 't Dagblad van 's Hage ten deel viel.

---

(1) Mem. van Toel. op artt. 60 en 61.

Aanstaanden donderdag, den 19 julij, des namiddags ten 1½ ure, zal de Gemeenteraad alhier eene vergadering houden, waarin de volgende zaken ter tafel zullen worden gebragt: mededeeling van ingekomen stukken; benoeming van stembureaux voor de verkiezing van leden van den Gemeenteraad.

De 63ste jaarvergadering van het Nederlandsch Zendeling-Genootschap is heden alhier aangevangen. Nadat de Voorzitter der maandvergadering de broeders, die in vrij aanzienlijken getale opgekomen zijn, welkom geheeten had, trad de benoemde Voorzitter, ds. C. E. van Koetsveld van 's Hage, op en opende de vergadering met toespraak en gebed. Verschillende voorstellen werden ter tafel gebragt en in handen van daartoe benoemde commissien gesteld. De maandvergadering bragt, bij monde van br. Voorhoeve, een belangrijk rapport uit over de Makassaarsche zending op Zuid-Celebes, waar tegen de werkzaamheden der zendelingen van Regeringswege moeijelijkheden zijn opgerezen, voor welke echter het Genootschap, zich zijner goede bedoelingen bewust, meent geen duim breed te mogen wijken. Op voorstel van den Voorzitter werd dit rapport gesteld in handen eener bepaalde commissie, die onderzoeken zal wat der jaarvergadering in dezen te doen staat.

Ook andere rapporten, als van de commissie van onderzoek en toezigt, bij monde van br. Tijssen, van br. Voorhoeve, als afgevaardigde tot bijwoning der algemeene vergadering van het Oostfriesche Missions Geselschaft, van de commissie voor het Tijdschrift, van de commissie voor de Kostschool enz., werden gelezen, met belangstelling aangehoord en goedgekeurd.

De vergadering hoopt morgen hare werkzaamheden voort te zetten.

Het programma van de muziek der dd. schutterij, voor de Officieren-Societeit in het Park alhier, op woensdag 18 dezer, des avonds ten negen ure, luidt als volgt:

1, Yacht-Club Standaard, Marche, van Hutschenruyter; 2, La Vaillance, Polka, van Stasny; 3, Ouverture Oberon, van C. M. von Weber; 4, Jubelklänge, Walz, van Labitzky; 5, L'arlésienne, Walz, van Buggenhout; 6, Potpourri Etoile du Nord, van Meijerbeer; ; 7, in diesen Heilge Hallen, uit de Zauberflöte, van Mozart; 8, Fantaisie sur la Traviata, van Meijerbeer; 9, Nationale Marsch.

Morgen woensdag, 18 dezer, heeft er eene zonsverduistering plaats, welke bij ons zal aanvangen 's namiddags ten 2 ure 6 minuten en eindigen ten 4 ure 16 minuten. Ten 3 ure 11 minuten zal ruim drie vierde gedeelte van de middellijn der zon aan de zuidzijde verduisterd zijn.

Bij Kon. besluit zijn benoemd: de heeren J. F. A. Coertsen, schout-bij-nacht, inspecteur-generaal over het loodswezen enz., tot groot-officier van de orde der Eikenkroon; jhr. H. P. F. Hooft, hoofd-commies bij het Departement van Marine, tot officier dier orde; tot ridders dier orde de heeren Q. Harder, bouwkundige bij de dienst van het loodswezen enz.; J. D. Sachse, officier van gezondheid der 1ste klasse; dr. D. Hellema, officier van gezondheid der 2de klasse; P. C. de Winter, 1ste apotheker der zeemagt; M. J. Carlier, officier van administratie 2de klasse, R. A. W. Jacobze, officier van administratie 2de klasse; J. G. Hector, gewezen commies bij de directie der Marine te Vlissingen.

Bij Zr. Ms. besluit is benoemd tot regter-plaatsvervanger in de arrondissements-regtbank te Dordrecht mr. A. den Bandt, advocaat aldaar.

Bij Koninklijk besluit van den 6 dezer is, bij wijziging van dat dd. 17 mei 1860, toegevoegd aan Zr. Ms. gezantschap te Parijs, de raad van legatie jhr. mr. O. W. J. Berg van Middelburgh, thans werkzaam bij de legatie te Londen.

Zijnde voorts bij Koninklijk besluit van den 6 dezer overgeplaatst bij de missie te Kopenhagen, de secretaris van legatie mr. W. F. Rochussen, als zoodanig werkzaam bij het gezantschap te Parijs.

Z. M. heeft goedgevonden, aan den heer mr. W. baron van Heeckeren van Kell, op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen uit de betrekkingen: 1°, van burgemeester der gemeente Angerlo, en 2°. van dijkgraaf van het polderdistrict de Baarbroeksche dijk en Angerlosche Zomerdijken (Gelderland).

Bij Zr. Ms. besluit is ter zake van langdurigen diensttijd een pensioen ten laste van den Staat verleend, als: 1°. aan den magazijnmeester der marine te Hellevoetsluis C. Valkhoff, ten bedrage van *f* 1422 's jaars, met ingang van den 1 augustus aanstaande, en 2°, aan den gewezen commies bij de directie der marine te Vlissingen J. G. Hector, ten bedrage van *f* 1053 's jaars, met ingang van den 1 dezer maand.

Bij Koninklijk besluit zijn de volgende pensioenen verleend, als aan: N. van der Hucht, ontv. der dir. bel. te Middelburg, ten bedrage van *f* 2108; F. Kamphuis, comm. 3de kl. bij 's Rijks bel. te Dalfsen, *f* 215; C. Muller, id. 2de kl. te Rijssen, *f* 373; W. B. Eelsing, id. 3de kl. te Ezinge, *f* 200; A. J. Velders, id. te Rekken, *f* 282; H. Geers, id. 1ste kl. te Apeldoorn, *f* 545; H. H. Poppen, id. 3de kl. te Bellingwolde, *f* 220; J. J. den Dekker of Decker, idem te Bourtange, *f* 134; D. Boersma, id. 1ste kl. te Wierum, *f* 271; J. Veurman, meter en taxat. van den turf te Steenwijkerwold, *f* 368; L. Jansen, comm. 3de kl. bij 's Rijks bel. te Borne, *f* 262; L. P. de Groot, id. te Sloten, *f* 260; J. van Leyden, wed. J. Agnes, sloepr. bij de in- en uitg. regt. en acc. te Hellevoetsluis, *f* 203; L. Donkers, wed. P. Wolvers, comm. 1ste kl. bij 's Rijks bel. te Geertruidenberg, *f* 222; M. C. Bonebakker, wed. J. Vlug, bijzonder bew. van het kad. te Loenen, *f* 128; H. J. Tammes, wed. G. A. Everdingen, ontv. der dir. bel. en acc., *f* 461; A. C. Bonaart, wed. G. Boon, Rijksroeijer, *f* 588, en J. Lokker, minderj. kind van wijlen J. Lokker en van J. M. Diehl, onder voogdij van J. Brul, comm. 1ste kl. bij 's Rijks bel., *f* 150.

Op aanstaanden donderdag den 19 dezer zal de gewone audientie van den Minister van Staat en van Finantiën geen plaats hebben.

Volgens een schrijven uit Konstantinopel is, ten gevolge van het overlijden van Prins Caradja, laatstelijk Turksch gezant te 's Gravenhage, bij wege van bezuiniging, de Turksche legatie in Nederland opgeheven. De zoon des overleden Prins, J. Caradja, secretaris bij die legatie, zal dien ten gevolge in gelijke betrekking te Brussel worden overgeplaatst.

De miliciens der ligting van 1857 welke uit deze provincie onder de wapenen moeten komen, zijn opgeroepen, voor zooverre zij in dit gewest hunne garnizoens-plaats vinden tegen den 13 augustus e. k. en die welke tot het 1ste en 5de regement infanterie behooren op den 12 augustus, ten einde alhier aan het provinciaal Gouvernement te worden overgegeven om, in detachementen verdeeld, naar hunne bestemming te worden geleid.

Naar men verneemt, is door den heer H. Verdonk, mr. molenmaker te Zaandam, aan Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken, en aan de besturen der steden Amsterdam en Zaandam, een plan ingediend, betreffende: I. Het kanaal door Holland op zijn smalst; II. De afsluiting der Zuiderzee van de Noordzee, en III. De vorming van een volkomen zeekanaal door de Zuiderzee.

Met het oog op den bloei en de welvaart van ons Vaderland en op de verbetering der scheepvaart, wordt daarin te kennen gegeven het groote nut en voordeel, dat er noodwendig uit voort moet vloeijen, wanneer het kanaal (sub I gemeld) van de hoofdstad des Rijks, door het midden van het IJ, tot Wijk aan Zee wordt gebragt, met behoorlijke vaarten, naar iedere aangrenzende of met het IJ in verband staande plaats en men beter dan thans, met alle voor de kleine vaart bestemde schepen en vaartuigen, naar eenige dier plaatsen zal kunnen komen. Het alsdan overblijvende gedeelte drooggemalen en het IJ, bij den Paardenhoek te Amsterdam, of langs de Goudzee bij het eiland Marken, van de Zuiderzee afgesloten zijnde, en ingerigt tot gras- of bouwland, zou niet alleen voor den landman of bouwboer, maar ook voor ons Vaderland groote winsten opleveren, daar die grond, thans nog door dat water bedekt, een der beste gronden van ons Vaderland is. Verder haalt hij aan, hoe het werk, dat door de heeren aannemers Mulewe, Bras en van den Ende in 1827 bij genoemd eiland Marken is daargesteld (hetwelk dienen moest om Amsterdam van het hooge water te bevrijden), nog nutteloos nederligt, niettegenstaande er reeds zoo vele duizende guldens aan besteed werden; — hoe die verhooging door den heer T. Kater, van Monnickendam, is aangenomen, maar in het voorjaar het werk in eens gestaakt werd; — dat men nu daarvan een nuttig gebruik kan maken, om de gewenschte verhooging tot stand te brengen, door er de noodige schutsluizen in te maken, zoowel voor de kleine als voor de groote scheepvaart, met het doel om, door middel van uitbrenging van kribben zeewaarts, een kruiskanaal door de Zuiderzee te formeren, waarin alle afstroomende rivieren uitkomen, en zoo tot de Noordzee hare uitwatering behouden; en dat, daar iedere vloed zijne verhooging aanbrengt, het overige gedeelte insgelijks spoedig in grasland zal herschapen zijn, met inachtneming, dat men ook tot alle in zee liggende plaatsen eene behoorlijke vaart bekome. Dat, door het aantal stoombooten te vermeerderen, de verhooging meer en meer in de hand gewerkt wordt, — daar bij laag water door de zuiging en werking der stoombooten, de grond los, het water in beweging en troebel gemaakt wordt; — dat de grond door den vloed medegevoerd, op het drooge van de kribben gebragt, hierdoor het land van jaar tot jaar verhoogd wordt, en men met weinige kosten een volkomen zeekanaal verkrijgt, dat na verloop van tijd het Noordhollandsch kanaal zeker zal overtreffen, terwijl ons Vaderland met duizende bunders best gras- of bouwland wordt verrijkt. Wijders vestigt hij de aandacht op de verbazende onderhoudskosten van dijken en oeverwerken, die, alsdan bespaard wordende, de eerste en primitive renten voor ons Vaderland opbrengen, terwijl ook de vele gevaren, die Noordholland bij hevigen storm of orkaan bedreigen, door hem niet voorbij zijn gezien, daar hij een terugblik werpt op het jaar 1825, hoe wij toen de woede en de kracht van het bruischende element zoo nadrukkelijk ondervonden hebben, vreezende voor eene dergelijke ramp, wanneer er niet in tijds maatregelen tegen genomen worden, doch dat, door de uitbrenging der kribben, dit gevaar en die vrees telken jare verminderen, naarmate men meerdere verlenging daarstelt, en dat, wanneer de Noordzee van de Zuiderzee afgescheiden is, het gevaar geheel is geweken. Nog beschrijft de heer Verdonk het middel, waardoor hij de hoogte der dijken en de diepte der kanalen en vaarten zal kunnen verkrijgen; dit is namelijk door middel van een ijzeren stoom-moddermolen van 60 paardenkracht, door een dubbel werktuig, zoodanig ingerigt, dat hij den grond niet alleen opvoert, maar zijwaarts een eind weegs op den dijk uitstort, en daar geslecht en verwerkt wordt, zoodat men geene modderschouwen meer noodig heeft en dus van een tweeledigen arbeid ontslagen is; dat deze moddermolen de kanalen en vaarten geheel op hunne diepte brengt, zijnde voor de eersten 9 a 10 el, welk staand water in de kanalen zou aangetroffen worden, en dat door deze machine het Pampus in de Zuiderzee geheel opgeruimd en vernietigd kan worden.

Kralingen 16 *julij*. — Op beide markten, onder deze gemeente ressorterende, was heden ruime aanvoer van verschen zalm, te zamen nagenoeg 400 stuks, waarvan aan het veer ruim 250 stuks. Bij levendigen kooplust heerschte veel bedrijvigheid met de verzending en een tal van manden werd terstond gepakt, met ijs voorzien en met de van Rotterdam komende en hier voorbij gaande stoombooten naar Duitschland verzonden. Eenige manden werden met de Holl.-Belg. spoorboot met bestemming naar Parijs geëxpedieerd. Men gaat steeds voort met hooge prijzen te besteden. De vangst van kleine zomerzalmpjes begint al meer en meer aan te wakkeren en daarvoor besteedt men thans 50 a 55 c. per half Ned. pond, geschat gewigt en met graagte.

Dordrecht 16 *julij*. — In de ll. zaturdag gehouden zitting van den Gemeenteraad alhier is o. a. ingekomen eene missive van Regenten van het Vereenigd Armen Wees- en Nieuw Armhuis, dd. 9 julij, met een globaal plan van een nieuw te bouwen weeshuis, ingerigt voor 200 verpleegden, vervaardigd door den heer H. W. Veth, en eene approximative raming van kosten van den gemeente-architect, berekend naar 250 verpleegden. In laatstgenoemd stuk worden die kosten begroot, wanneer het gebouw op een vrij terrein zal worden gesticht, op *f* 110,000, mits geen geheide fundering noodig zij en zonder omsluiting van het terrein, en wanneer het wordt gebouwd op de plaats van het tegenwoordig gesticht, op *f* 106,000, zonder *f* 8000 voor de afbraak. In de geleidende missive verklaren regenten zich voor de bouwing van een gesticht op een vrij terrein, en dat het hun voornemen is, als de Raad tot het bouwen van een nieuw gesticht besluit, op nieuw eene prijsvraag uit te schrijven.

'S Gravenhage 17 *julij*. — HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik der Nederlanden zijn heden ochtend uit deze residentie naar Soestdijk vertrokken.

— Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden is gisteren avond van de badplaats Ems op HD. buitenverblijf de Paauw aan den Leydschen straatweg aangekomen.

— In het Hôtel Paulez is afgestapt de markgravin de Spoelbergh, met familie en talrijk gevolg, komende van Brussel.

— De Hooge Raad der Nederlanden heeft bij arresten van heden verworpen de voorzieningen in cassatie ingesteld: 1°, door J. van Dijk tegen een arrest van het Hof in Gelderland, waarbij hij o. a. was veroordeeld tot gevangenisstraf, wegens ontvlugting uit de gevangenis, en 2°, door C. Polderman c. s., arbeiders te Maasland, tegen een arrest van het Hof in Zuidholland, waarbij zij ter zake van het afleggen van valsche getuigenis zijn veroordeeld ieder tot 5 jaren tuchthuisstraf.

Daarna heeft de advocaat-generaal mr. Karseboom geconcludeerd tot vernietiging van een arrest van het Hof in Zeeland, waarbij P. Sinke te Domburg tot gevangenisstraf is veroordeeld, wegens het afleggen van valsche getuigenis in een geding, betreffende overtreding van politie-verordening en de zaak verwezen naar een aangrenzend Hof, om op nieuw te worden onderzocht en afgedaan. — Uitspraak 31 dezer.

In de zaak van J. R. Sachtleben, requirant van cassatie tegen een arrest van het Hof in Noordholland, waarbij hij wegens moedwilligen doodslag is veroordeeld tot 10 jaren tuchthuisstraf, heeft de advoc.-generaal, mr. Karseboom, overwogen dat al de zeven aangevoerde middelen van cassatie zijn ongegrond en mitsdien geconcludeerd tot verwerping der ingestelde voorziening. — Uitspraak 31 dezer.

— De Arrondissements-Regtbank alhier heeft bij vonnis van heden J. S., voerman te Scheveningen, schuldig verklaard aan het laten weiden van paarden in eens anders in den oogst staanden grond, en zulks na reeds vroeger herhaaldelijk daarvoor te zijn veroordeeld geweest, en aan beleediging en gewelddadige aanranding van een bedienend beambte in de uitoefening zijner functien, en hem veroordeeld voor het eerste feit tot 5 dagen gevangenisstraf en *f* 50 boete en wegens het tweede feit tot 6 dagen gevangenisstraf en *f* 8 boete.

— Heden ochtend ontstond er brand ten huize van den kastelein W., op den hoek van het Spui en de Veerkade, zoo men verneemt doordien de kastelein, bezig zijnde met het aftappen van een vat jenever, zijn pijp aanstekende, de vlam in aanraking met de spiritus is gekomen. De heer burgemeester, de opperbrandmeester en drie spuiten bevonden zich zeer spoedig ter plaatse van het ongeval; een spuit heeft nog water gegeven, doch spoedig was men den brand meester. De kastelein moet door het vlam vatten eenige brandwonden hebben bekomen.

— Gisteren namiddag is een 15jarig jongeling, wonende in de Raamstraat alhier, in de Zwemkom aan de Delftsche trekvaart, jammerlijk verdronken. Hij was daar bezig zich te baden en niettegenstaande een groot aantal jongelingen tegelijk met hem in het water waren, en een oppasser aan de zwemplaats aanwezig is, heeft men hem niet kunnen redden.

Texel 16 *julij*. — De duikers die op het wrak der Lutine werkzaam waren, zijn thans bezig op het wrak van het met den Pinksterstorm in de Eijerlandsche gronden gestrande stoomschip Harburg. Zaturdag hebben zij van de lading bovengebragt 419 schuitjes zink, tot een vermoedelijk bedrag van 6000 kil.; een der duikers wordt verzekerd bij die gelegenheid 5 uren onder water te zijn geweest.

Hoorn 15 *julij*. — Gisteren arriveerde alhier de Urania met de kadetten en heden woonden allen de godsdienstoefening in de Groote Kerk bij.

Utrecht 17 *julij*. — Gisteren is het bataillon mineurs en sappeurs van hier naar het kamp bij Zeist vertrokken, om er praktische oefeningen te houden.

Vlissingen 16 *julij*. — Zaturdag is op de marinewerf alhier de kiel gelegd voor een schroefstoomschip der 2de kl., hetwelk genaamd zal worden Curaçao.

'S Hertogenbosch 16 *julij*. — Wederom werd bij het afbreken der Oude Kerk te Eindhoven een muntstukje gevonden, dat nog meer de aandacht waardig is dan het vroeger vermelde. Het is thans een oortje van Philips II, geslagen te 's Hertogenbosch in 1581, en stelt voor op de voorzijde het gekroonde borstbeeld des Konings; links ziende, met het omschrift: PHS. D. G. HISP. Z. REX. DVX. BRA. 15 (een boompje) 81, en op de keerzijde: het gekroonde wapenschild van Spanje, waarom staat: DOMINVS. MIHI. ADJVTOR. Het is alzoo een van de eerste munten, die door den muntmeester particulier Jan de Leeuw, op het door de stad verkregen octrooi, geslagen is, aangezien dit octrooi, na de 2de verzoening met Spanje, die in 1579 plaats had, van den Prins van Parma verkregen, eerst later bij Koning Philips II werd bevestigd.

Harderwijk 15 *julij*. — In eene te Amersfoort gehouden vergadering, bestaande uit de heeren mrs. B. W. A. E. Sloet tot Oldhuis, G. D. Weijers, A. W. Hoeth en D. van Meurs, de heeren Namen van Eemnes en J. Marcus, waarop alstoen onderwerpen besproken zijn in verband staande met de algemeene centraal-spoorweg-maatschappij Utrecht-Zwolle, is door den heer Sloet in het breede besproken het nadeel, hetwelk de gemeenten aan den Zuiderzeeschen straatweg gelegen, aan den door haar geguarandeerden straatweg, zullen ondervinden, daar, mogt het spoor eens gelegd zijn, de opbrengst van dien straatweg telken jare verminderen en de subsidie, van wege de gemeente uit te keeren, vermeerderen zal. Hij raadde derhalve de betrokken besturen ten sterkste aan zich tot den Koning te wenden, met verzoek dat het Rijk de rente-guarantie van de gemeenten overneme.

Om hieraan gevolg te geven is door den Raad dezer gemeenten een adres aan Z. M. den Koning opgezonden, waarbij verzocht wordt, dat het Rijk de rente-guarantie van genoemden straatweg overneme, ten einde die gemeenten beter in staat te stellen blijken van sympathie aan bedoelde spoorweg-maatschappij te kunnen geven.

Aan de gemeenten Putten, Ermelo, Elburg, Nijkerk, Oldebroek en Doornspijk zijn van dat adres afschriften gezonden, met uitnoodiging om eveneens zich over die zaak tot de Hooge Regering te wenden.

De ansjovis-vangst gaat hier zeer voordeelig; de visschers hebben allen goede zaken gemaakt; er zijn er zelfs die meer dan *f* 70 op eene markt verdienden.

Aan de ansjovis-zouters is door den Minister van Finantien, op een adres van de Kamer van koophandel en fabrieken alhier, vrijdom van accijns op het zout verleend van 19 Ned. ℔ per anker ansjovis. Tot op heden genoten de zouters maar vrijdom van 17 Ned. ℔ per anker; die twee Ned. ℔ verhooging is derhalve voor de belanghebbenden van geen geringe waarde.

Gepasseerden woensdag zijn eenige leden van de directie der centraal spoorweg-maatschappij Utrecht-Zwolle, alsmede de secretaris van het Zwolsche committé hier in commissie vergaderd geweest, met eenige aanzienlijke particulieren uit deze gemeente. Er is toen besloten ook in deze gemeente een committé op te rigten; de heeren J. W. van Sandberg, mr. D. van Meurs en mr. G. A. de Meester zijn tot leden van dat committé benoemd. Tot nog toe betoonen de ingezetenen alhier weinig sympathie voor de spoorwegplannen. Het is te hopen, dat het nieuwe committé daarin eene gunstige verandering weet te brengen.

Het verzenden van troepen naar Oost-Indië gaat tegenwoordig langzaam. Er komen zeer weinig uit den vreemde aan; alleen Duitschers en Zwitsers mogen aangenomen worden. Men koestert hier algemeen de hoop, dat de Regering langzamerhand zal beginnen in te zien, dat het detacheren van de vreemde troepen bij onze korpsen in andere steden, als Breda en Vlissingen, niet aan de daarvan gekoesterde verwachtingen zal beantwoorden.

Met het opmaken der plannen voor eene nieuwe haven zal spoedig een begin gemaakt worden. De Gedeputeerde Staten hebben aan het Gemeentebestuur een maximum van *f* 600 toegestaan, uit de provinciale begrooting te bestrijden tot dat werk. De ingenieur Brevet, van Zutphen, en de opzigter van den waterstaat Claës, te Elburg, hebben het verzoek, hun gedaan door het Gemeentebestuur om voorzegde werkzaamheden op zich te nemen, bereidwillig aangenomen, sauf de toestemming van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken.

Deventer 16 *julij*. — Omtrent den proeftuin, die hier is tot stand gekomen, verneemt men dat, zoodra het terrein vrij zal zijn, een gebouw, bevattende eene woning voor een opzigter, alsook eene voor een daglooner, eene kamer voor de leden en eene voor het bestuur zal worden opgerigt, hetwelk lang vóór het aanstaande voorjaar gereed moet zijn. Tot het oprigten hiervan is op de laatste hoofdbestuurdersvergadering besloten. Een opzigter is nog niet aangesteld.

Wijhe 15 *julij*. — Volgens een alhier ontvangen berigt is de stoomboot Flévo, toebehoorende aan de Rijn- en IJssel stoombootmaatschappij, gisteren tusschen Deventer en Zutphen aan den grond vastgeraakt, zoodat de passagiers gisteren en heden met de omnibussen van deze maatschappij vervoerd werden. Alle aangewende pogingen om het schip in het vaarwater terug te brengen waren tot heden vruchteloos.

Wijhe 17 *julij*. — De berigten omtrent de te veld staande gewassen luiden alhier en in deze omstreken thans als volgt: De appelen- en perenboomen zijn vol met vruchten geladen. Kersen zijn er minder dan men verwacht had. Het grasgewas der Uiterwaarden, ofschoon gedurende een geruimen tijd door den IJssel overstroomd, is men dezer dagen begonnen te maaijen; de kwaliteit is slecht en de kwantiteit gering. Overigens heeft de hooibouw dit jaar een derde minder opgeleverd dan in gewone jaren. Met het rooijen der vroege aardappelen is men thans druk bezig; de opbrengst is buitengewoon groot en de kwaliteit uitmuntend. Het te veld staande graan laat niets te wenschen over, zoodat de landbouwer met blijde verwachting een ruimen oogst te gemoet ziet.

Volgens een berigt van Zr. Ms. Consul-Generaal te Bergen was er weinig leven in den handel; alleen van traan ging veel naar Nederland met de Rotterdamsche stoombooten. De nieuwe stokvisch wordt tegen augustus verwacht.

Blijkens mededeeling van Zr. Ms. consulaat-generaal te Napels is bij besluit van 19 junij bepaald, dat wegens het uitbarsten der cholera te Malaga de van daar aankomende schepen aan eene strenge quarantaine van tien dagen en aan eene zuivering van de lading onderworpen zullen zijn, wanneer zij op de reis geene

kte- of sterfgevallen hebben gehad; in het tegen-gestelde geval zullen zij worden afgewezen. De pen, die uit alle andere Spaansche havens komen, len aan eene observatie-quarantaine van 10 dagen nderworpen zijn.

Volgens eene mededeeling van Zr. Ms. Minister-sident te Napels, was door de Napelsche Regering end gemaakt dat, uit hoofde van den exceptionelen t van zaken te Palermo en van het vertrek der inklijke beambten uit die stad, de Russische Consul aar belast was met de afgifte en het viseren der ondheidspassen van de vreemde vaartuigen, welke Palermo naar de havens van het vaste land van pels vertrekken.

Aan de Provinciale Friesche Courant wordt het gende ontleend:

SLAVERNIJ.

ugkomst der weggeloopen Negers van de Plantaadje Berlijn; veroordeeling wegens mishandeling van Slaven.

Vroeger deelden wij mede, dat eenige slaven van houtgrond Berlijn, in de divisie Para, dien nd hadden verlaten, ter zake van onaangenaamheden t den directeur. Den burger-officier dier divisie s opgedragen hen, met den sterken arm, naar de nt te brengen, doch zij waren vóór hunne aankomst het bosch gevlugt. Zij vertoefden daar twee a drie anden en er werden maatregelen verordend om de gtelingen op te sporen. Den 21sten mei ll. werd n detachement, sterk 40 man, onder bevel van den enant Bojen, met de stoomboot Nickerie, naar n genoemden houtgrond gezonden. De heemraad hmann ging, in plaats van den Procureur-Generaal, e. Of nu de weggeloopen slaven bevreesd zijn worden, bij het vernemen dat er eene militaire peditie in aantogt was ter hunner opsporing, of dat vermeend hebben, bij vrijwilligen terugkeer, de eesde straf te ontgaan, of dat andere omstandig-en invloed bij hen hebben uitgeoefend, weten wij ; maar wij vermelden alleen het feit, dat zij daags de aankomst der expeditie zijn teruggekomen, een hoofdman der bevredigde boschnegers geleid. n zijn toen op het effect afgestraft en de overigen de stad overgebragt, om onder de strafwerkers worden geplaatst. Men heeft hun ook, namens Gouverneur, de verzekering gegeven, dat zij niet — als de heer Schimpff gedaan heeft met de slaven den houtgrond de Vier Kinderen, aankomende bovengenoemden heemraad Ruhmann) — verkocht worden, maar na geëindigde straf wederom hunne plantaadje zullen terug keeren.

Op den 23sten mei ll. is er een pleidooi voor het geweest in appèl, in zake van het publiek Ministerie zekeren heer Mac Donald, die bij vonnis van het gie van kleine zaken, uithoofde van mishandeling een zijner slaven, veroordeeld is geworden tot zes nden gevangenisstraf. Mac Donald is eigenaar een paar plantaadjes in het district Coronie. Eens bij, wegens mishandeling van slaven, veroordeeld geldboete; de tweede maal tot acht dagen ge-genisstraf en nu tot zes maanden. Het Publiek sterie had een jaar geëischt.

De heer Metman, commissaris des Konings, woonde pleidooi bij. Uit de debatten, en voornamelijk e rede van den Procureur-Generaal, kon het den Metman eenigzins duidelijk worden, hoe het in algemeen met de behandeling der slaven op de taadjes toegaat, en hoe de blanke meester soms delt om de slavinnen tot zijnen wil of liever tot oning zijner vleeschelijke lusten te dwingen. schuwelijk is het stelsel der slavernij, dat dergelijke gens straffeloos doet plegen. En ook — wat baat , zoo een meester straf wegens mishandeling zijner ven ontvangt? De straftijd duurt slechts kort en meester heeft honderd middelen in zijne hand om in arren moede op zijne slaven te wreken, zonder hij den arm der menschelijke geregtigheid behoeft vreezen.

Moge de slavernij spoedig afgeschaft worden! Wij heugen ons over den echten emancipatie-geest, die in het voorloopig verslag der Tweede Kamer omtrent de wetsvoorstellen der Regering, betreffende deze aangelegenheid, heerscht; het verblijdt ons ook, dat wij vernemen, dat de Regering reeds het antwoord gereed maakt, zoodat wij hoop voeden, dat toch nu eindelijk de dag der vrijheid voor de arme slaven aanstaande is. Dankbaar en juichende zullen wij dien dag begroeten. Hij lichte weldra aan!

Verslag van den te verwachten oogst in de provincie Utrecht over 1860.

De tarwe en gerst hebben gedurende den afgeloopen winter weinig geleden en beloven eenen vrij goeden oogst. — De rogge heeft veel schade bekomen door den storm van den 28sten mei jl., waardoor zij slechts eene middelmatige opbrengst zal opleveren. — Koolzaad. Op vele plaatsen is dit gewas ten gevolge van den langdurigen winter geheel mislukt; overigens zal dit slechts eenen middelmatigen oogst opleveren. — Het zomerkoren, als haver, boonen, erwten, linzen, is onder gunstige omstandigheden te veld kunnen gebragt worden, en belooft goed te zullen slagen. — De boekweit staat schraal en zal, bijaldien zij niet spoedig warmte bekomt, eenen slechten oogst opleveren. — De aardappelen staan uitmuntend. — De hennepteelt geeft slechts het vooruitzigt op eenen middelmatigen oogst, daar dit gewas na den zaaitijd te veel koude gehad heeft. — De moesgronden zijn over het geheel genomen voldoende, en leveren goede en genoegzame vruchten op. — De gras- en hooilanden staan goed, doch de laatstgemelde zullen niet zooveel opbrengen als in het vorige jaar. — De vruchtboomen (appelen en peren) beloven eene ruime opbrengst, ofschoon de storm van den 28sten mei dezen ook groote schade toegebragt heeft; de kersen zijn grootendeels mislukt. — Houtgewas. Dit gewas heeft veel door den Pinkster-storm geleden; ook het hakhout, vooral de griendbosschen, hebben daardoor veel nadeel bekomen.

Ingezonden Stukken.

Leyden.

In uw Nommer van 27 Junij jl. wordt zeer ten onregte medegedeeld: dat het Klassikaal Bestuur van Leyden geweigerd heeft om te voldoen aan het verzoek van Diakenen der Ned. Herv. Gemeente te Leyden, om magtiging van dat Bestuur tot losmaking van een zeker kapitaal op het Grootboek der N. S., om daarvoor te bouwen woningen voor behoeftige arbeiders hunner Diakonie.

Wel heeft het Klassikaal Bestuur nadere inlichtingen gevraagd aan den Kerkeraad, die bereids die magtiging zijnerzijds had verleend. Wij vinden dit van het Klassikaal Bestuur wijselijk en voorzigtig. Het erkent dat door de Diakonie te Leyden een voorbeeldig beheer wordt gevoerd. Want door hare rigting, om niet alleen door bedeeling maar door middelen te beramen tot voorkoming van armoede, kan alleen het pauperisme afnemen en de mindere klasse opgebeurd worden uit haren ellendigen, onzedelijken en ongodsdienstigen toestand.

Door een doeltreffend beheer hebben Diakenen eene som bijeen verzameld, die zij voor hun beheer niet behoeven. Zij willen die gelden, gegeven voor de armen, ook besteden ten behoeve dier armen.

Zij hebben reeds eene school opgerigt voor ruim 300 Diakonie-kinderen. Nu willen zij arbeiders-woningen bouwen voor hunne behoeftigen, opdat daardoor het familieleven, de zedelijkheid, de reinheid en wering van besmettelijke ziekten worden bevorderd. In Leyden is de geringere klasse zeer slecht gehuisvest, de woningen zijn allerellendigst en eer geschikt om dieren als om menschen te huisvesten. Dat maakt den man uithuizig en die uithuizigheid is de bron van dronkenschap en alle zedeloosheid.

Dat verzoek om verplaatsing van een kapitaal tot dat doel, komt aan het Klassikaal Bestuur vreemd voor.

Stond dat kapitaal niet op het Grootboek, maar was dat gevestigd bij voorbeeld op hypotheek, Diakenen behoefden zijne goedkeuring niet. Zij handelen zelfstandig in hun finantieel beheer, en doen daarvan jaarlijks rekening en verantwoording aan den Kerkeraad.

Het is te hopen, dat het Klassikaal Bestuur doordrongen worde van het gewigt, dat de Diakonie zich met de stichting dier woningen voorstelt, ook als praeventiven maatregel tot verbetering der armoede. Hadden Diakenen reeds veel te kampen tot verkrijging van grond, waarop die woningen zouden verrijzen, de Gemeenteraad van Leyden, heeft hun goedgunstiglijk een geschikt terrein afgestaan en het zou nu inderdaad te bejammeren zijn, dat door de volharding van het Klassikaal Bestuur in de bezwaren, werkelijk een aanmerkelijke hinderpaal zou worden gelegd in de voortzetting der rigting die de Diakonie van Leyden met zulk een gezegend gevolg tot hiertoe heeft doorgevoerd.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 17 Julij.

OVERLEDEN: E. de Lege, d., 2 m. — M. de Bruyn, vrouw van H. Roelof, 48 j. — J. H. van der Meulen, z., 1 j. — S. A. M. van Das, d., 4 j. — P. M. den Hertog, z., 11 m. — A. van Riel, man van M. van der Stok, 73 j. — F. S. F. Carp, wedr. van M. F. W. Kneip, 76 j. — J. M. Nootman, z., 6 m. — J. M. Tieman, d., 3 j. — M. S. van Eyk, d., 5 m. — C. Uiterlinden, d., 5 m.

BEVALLEN: J. Mik, geb. Borman, levenl. d. — C. A. Jung, geb. Bogaard, levenl. z. — J. Hamakers, geb. van Laar, z. — C. Knop, geb. Jokker, d. — M. G. de Jong, geb. Luyke, z. — J. C. Tijssen, geb. Bal, z. — J. van Vliet, geb. Schenk, d. — C. Ortgiess, geb. Lookermans, d. — E. Snijders, geb. van der Horst, d. — J. S. van Galen, geb. Gaerke, d. — E. Pieterse, geb. van Klaveren, d. — G. C. Bohnen, geb. Martens, z. — S. M. Soek, geb. de Vletter, d. — B. van Es, geb. Renssen, z. — H. Verkerk, geb. Ulrich, d. — J. Immig, geb. Aalbregt, d.

De onderstaande Personen worden uitgenoodigd zich onverwijld te vervoegen ter Secretarie (Afd. Milit. Zaken.)

Adrianus van der Kley............ laatst van Alkemade.
Johannes Jacobus van Wijk........ „ „ 's Gravenhage.
Wilhelmus Alexander Eckstein.. „ „ Idem.
Pieter Mondri.......................... „ „ Idem.
Christoffel Hermanus van Dranen „ „ Leyden.
Jacobus Bekker......................... „ „ Utrecht.
Willem Wijnand......................... „ „ Arnhem.
Willem Jan Bouhuys.................. „ „ Idem.
Dirk van Konijnenburg............... „ „ Haarlemmerm.
Johan Hendricus Brouwers......... „ „ Dordrecht.

Rotterdam 17 *Julij* 1860.

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam.

BATAVIA en SOERABAIJA, het Nederl. Barkschip Maria Adriana, kapit. S. van der Held Sz. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.

BATAVIA, mede voor Passagiers, het Nederl. Barkschip Johanna Maria, kapit. L. J. Wilhelmie. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer.

BOSTON, het Nederl. Brikschip Leda, kapit. J. Teygeler. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

GIBRALTAR, het Schoonerschip Pomona, kapit. C. van der Sloot. Adres bij Seeuwen & Co.

GUERNSEY en JERSEY, Eng. Schoener Admiral Windham, kapit. Chs. Allcock. Adres bij Hudig & Pieters.

JERSEY en GUERNSEY, Eng. Schoener Seabird, kapit. C. Nuttall. Adres bij Hudig & Pieters.

JERSEY (via NEWHAVEN) het Engelsch Kotterschip Marco, kapit. Fr. Richardson. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

KAAP DE GOEDE HOOP en BATAVIA, het Barkschip Maarten van Rossem, kapit. P. F. Rijken. Adres bij de Reeders de Heeren van Overzee & Co. en de Cargadoors P. A. van Es en Co., te Rotterdam, of de Coningh & Co., te Amsterdam.

LISSABON, het Hoekerschip Kleinkinderen, kapit. D. Haddeman. Adres bij Seeuwen & Co.

MONTEVIDEO en BUENOS-AYRES, het Nederl. gezinkt Schoener-Brikschip Concordia, kapit. A. van Zanten. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

MONTEVIDEO en BUENOS-AYRES, het bij uitstek snelzeilend Nederl. gekoperd Schoenerschip Economie, kapit. W. F. Leicher. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

NEW-ORLEANS, het Amer. Barkschip Mary Annah, kapt. J. Grace; vertrekt medio Julij. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het Amer. Fregatschip E. Bulkley, kapt. E. Ross; vertrekt 20 Julij. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het Amerik. Fregatschip Dashaway, kapit. J. M. Hill. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het Pruissisch Fregatschip Germania, kapit. W. Franken. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het Bremer Barkschip Laura, kapit. J. Wilmsen. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het Amerik. Fregatschip Narragansett, kapit. F. J. Brandt. Adres bij Wambersie & Zoon.

PHILADELPHIA, het Nederl. gezinkt Brikschip Nordhorn, kapit. H. van Leeuwen. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Wamberie & Zoon.

SAMARANG (direct) en PADJARACAN, voor Goederen en Passagiers, het snelzeilend gekoperd Ned. Barkschip Henriette Elisabeth Susanna, kapit. A. Meyboom. Adres bij de Cargadoors P. A. van Es & Co., te Rotterdam, en de Groot Roelants & Co., te Schiedam.

ST. PETERSBURG, het Nederl. Kofschip Georg, kapit. B. B. Mulder. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

ST. PETERSBURG, het Nederl. Kofschip Freerk Jan, kapit. G. H. Smit. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

ST. PETERSBURG, het Nederl. Schoenerschip Tobina, kapit. G. Wortelboer. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

STOCKHOLM, het Nederl. Schoener-Kofschip Zeeploeg, kapit. C. Braamhorst. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

VALPARAISO, het Nederl. Barkschip Ceres, kapit. T. Mammes. Adres bij de Reeders C. Vlierboom & Zonen en de Cargadoors Vlierboom & Suermondt.

Te Vlaardingen:

GIBRALTAR, het Nederl. Hoekerschip Vereeniging, kapit. M. van Noord. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

Te Amsterdam:

BATAVIA, voor Passagiers en Goederen, het Campagne-Fregatschip Elisabeth, kapit. H. A. Harms. Adres bij de Cargadoors P. A. van Es & Co., te Rotterdam, en de Coningh & Co., of Jan Corver & Co., te Amsterdam.

Beursberigten.

PARIJS 16 Julij.

Frankrijk 3 pc. a contant 69.10, 69, 69.10; dito op ultimo 69.10, 69.05, 69.20, 69.15; dito 4½ pc. a contant 97.40, 97.60; dito op ultimo —; Bank-Actien 2825, 2830; Crediet Mobilier 712.50, 715. Rusland 4½ pc. 93; dito Spoorweg-Aandeelen 492.50, 495. Napels 5 pc. —. Spanje 1½ pc. 39⅝; dito buitenl. 3 pc. Oude 48½ en dito Nieuwe 48; dito binnenlandsche 3 pc. 47¾; dito Passive 20. Oostenrijk 5 pc. 80.

De stemming was heden vast. De 3 pcts. Fransche fondsen sloten 10 centimes hooger dan Zaturdag.

LONDEN 16 Julij.

3 pc. Cons. cont.	93¼	a	93⅜	3 pc. Peru.....	73	-	74
id. id. op tijd..	93⅜	-	93½	4½ pc. id. Urib..	82	-	83
5 pc. Oostenrijk	79	-	82	id. te New-York	79	-	81
dito 1859.....	—	-	—	3 pc. Portugal..	44	-	45
4½ pc. België...	95	-	97	5 pc. Rusland..	107	-	109
5 pc. Braz. 1824	99	-	101	4½ pc. idem....	93	-	94
id. 1829/39....	—	-	—	3 pc. idem....	64	-	64½
id. 4½ pc. 1852..	87	-	89	3 pc. Spanje...	48¾	-	49½
idem 1858.....	87	-	89	1½ pc. idem....	39½	-	40½
6 pc. Buen-Ayr.	84	z.	coup.	idem Amort....	19	-	21
6 pc. Chili.....	102	-	104	id. Cert. Coup..	4¾	-	5¼
3 pc. idem.....	67	-	69	5 pc. Sardinië..	82	-	83
5 pc. Denemark.	98	-	102	6 pc. Turkije...	76¾	-	77¼
3 pc. idem.....	82	-	84	idem Nieuwe...	60	-	60½
2½ pc. Holland..	64	-	66	4 pc. idem.....	102	-	102½
4 pc. idem.....	101	-	103	3 pc. Venezuela	21	-	23
Equador.......	11½	-	12½	idem Uitgest...	11	-	12
id. Land-warr.	—	-	—	Wissel Amst. krt.	11.14½	a	15½
2½ pc. Grenada..	14	-	15	idem 3 m......	11.16½	-	17
id. Uitgestelde..	4	-	4½	idem Rott. 3 m..	11.16½	-	17
3 pc. Mexico...	20¾	-	21¼	idem Parijs kort.	25.10	-	20
4½ pc. Peru....	94½	-	95½	idem 3 m......	25.35	-	40

Binnen- en buitenl. fondsen vast in prijs.

ROTTERDAM 17 Julij.

				l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.	Werk. Schuld 4	pCt.		99		
Spanje...	Neg. Londen.. 3	ƒ		48¼		
„	Binnenl.a 6/m. 3	„		48¼	48$\frac{5}{16}$	48$\frac{5}{16}$
„	Certif. Coupons	„		5		
„	Amortis. Schuld	„		20½		
Portugal..	Obl. 1856/7/9. 3	„		42⅝		
Rusland..	Obl. 1798/1816 5	„		102¼		
„	Obl. bij Hope 4	„		80⅝		
„	Obl. te Amst. 4½	„		90$\frac{1}{16}$		
„	bij Stiegl. 1855 5	„		97¾	97⅞	97⅞
„	Spoorw. Aand. 5	„		212¾	213	
Oostenr...	Oblig. Metall. 5	„		52	52⅛	52
„	dito N. te Ams. 5	„		74¾	74⅞	74¾
„	dito Nat. Met. 5	„		58$\frac{15}{16}$	59⅛	
„	Ad. fl. 500 1860	ƒ		452		
„	Priorit. Loten.	„		97½		
Venez....	Obligatien...... 1½	„		11½		
Grenada,	Obligatien.... 4	„		13¾		
„	Badens. Loten ƒ	„		53½		

NB. Gisteren vroeg beurs zijn gedaan Portugal 1853, 3 pc., 44$\frac{7}{16}$.

Voor Russen 6de serie en Oostenrijksche fondsen was de stemming heden iets minder gunstig; de overige soorten prijshoudend.

Het Commité der Effecten-handelaren,
H. A. MARCELIS, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten *drie* ure: Nederland, Werkelijke Schuld, 2½ pc., 64. Spanje, Obligatien, 1¾ pc., 39$\frac{11}{16}$; dito Amortisable-Schuld, 20$\frac{7}{16}$. Portug., Obligatien 1856/59, 3 pc., 42⅝. Rusland, Spoorweg-Aandeelen, 5 pc., ƒ 213¼. Oostenrijk, Metalliek, Nation., 5 pc., 58⅞.

Scheepstijdingen.

wersh. (N. W.) *Aangekomen.*
17 julij *Kosmopoliet*, Bouten, Hellevoet

Hellevoet (W.) *Aang.*
17 julij *Holyrood* (s.), Leith
Amazone, Iversen, Libau
Osprey (st.), Liverpool
Victorine Mélina, Douvreu, Roquejada
Stuart, Williams, Nantes
Union, Horstmann, New-York
Vertrokken.
Kosmopoliet, Bouten, Brouwershaven
Bergitta Margaretha, Sluter, Kierteminde
Voor Noord-Pampus ten anker het Amerik. schip *Aramede Snow*, Harnden, v. New-Orleans.
Buiten gaats ten anker het Amerik. schip *Ellen Stewart*, Coffin, van Baltimore.

Brielle (N.W.) *Vertr.*
17 julij *Leo* (st.), Londen
Batavier (st.), dito

Maassluis (N. W.)
17 julij. Niets gepasseerd.

Amsterdam *Vertr.*
16 julij *Marnix*, Wassenaar, Suriname
Hermine Marie Elizab., Ronjer, Alexandria (E)

Texel *Aangek.*
16 julij *Beaver* (st), Londen
Diana (st.), dito
17 *Fourmi*, Nantes
Ann & Margaret, Evans, Cardiff
Vertrokken.
16 *Bureau Veritas*, Rozenbeek, Livorno
Vega, Huun, Lissabon
Ferdinand & Louis, Nolting, Cardiff
John & Mary, Waithead, Newcastle
(Z. W. — O. N. O.)

Vlie *Vertrokken*
14 julij *Aleri*, Schmidt, Hartlepool
F. G. Schmahl, Bröse, Riga
Verwachting, Gnodde, Dantzig
Onkel, Christiansen, Gothenburg
Soeblomsten, Holm, Bergen
Jonge Jacob, Herman, Frederikstad
Onderneming, Kooiman, Noorwegen
Drie Gebroeders, Andrae, dito
Johanna Margaretha, Jansen, Bremen
Stella Maris, Feijen, avontuur
Fenna, Jager, dito
Maria Theresia, Schwede, dito

—o—

Singapore *Aangek.*
31 mei *Johanna Maria Christ.*, Gorter, Cardiff

Anjer *Gepasseerd*
23 mei *Weltevreden*, Duinker, Batavia n. Nederland

Curaçao *Aangekomen*
18 junij *Santa Rosa*, Buikes, St. Martin

Baltimore *In lad.*
30 junij *Admiral*, Rott.

New-York *Aangek.*
30 junij *David Stewart*, Prentiss, Rott.
Mauricio, Schreuder, Curaçao
2 julij *Holland*, Hecker, Amsterdam
Uitgeklaard.
2 *Athena*, Schilling, Rott.

Bilbao *Aangekomen*
9 julij *Libra*, Oostra, Newport

Queenstown *Aang.*
13 julij *Jacobina*, Legger, Maracaibo
14 *Wilhelm Ludwig*, Bannau, Iquique
Marie Sophie, Kier, dito
Zorg en Vlijt, Mulder, Maracaibo
15 *Edouard & Julie*, Mennen, Batavia
Orion, Sulina

Liverpool *Aangek.*
14 julij *Martha*, Nieboer, Amsterdam
Concordia, de Groot, Nerva
16 *Harmonie*, Bakker, Amsterdam
Gruno, Klunder, Jamaica
In lading.
Wilhelmina, Swart, Odessa
Francis Poole, Lewis, Rotterdam
Maria Reifina, de Groot, St. Petersburg
Uitgeklaard.
14 *Catharina*, Duintjer, Nerva
Vertrokken.
12 *Antonius*, de Vries, St. Petersburg

Portinllaen *Binneng.*
14 julij *Ellen*, Hughes, Liverp. n. Zierikzee

Cardiff *Aangekomen*
13 julij *Alijda Antonia*, Visser, Bristol

Bristol *Aangekomen*
14 julij *Balmoral* (s), Rott.

Plymouth *Aang.*
14 julij *Ann*, Simpson, Rott.

Bij **Goudstaart** *Aang.*
11 julij *Maria Magdalena*, Willenbrink, Rott. n. Batavia

Bij **Wight** *Aangek.*
.. julij *Odilia Margaretha*, Martini v. Geffen, Rott. n. Batavia

Bij de **Owers** *Aang.*
14 julij *Juno*, Roszberger, Amst. n. Suriname

Deal *Aangekomen*
15 julij *Grunus*, Hesse, Londen n. Fernamb.
16 *Burlington*, N.-Orleans n. Rotterdam

Londen *Aangek.*
16 julij *Corn. & Geertruida*, Hoeksma, Amst.
Wilhelmina & Henriette, de Boer, Monte-Video

Harwich *Vertr.*
14 julij *Eva Hendrika*, v. Dijk, Hamburg
Vrouw Hillechina, Joosten, dito
Christina Wobbegina, v. d. Werp, dito

Spalding *Aangek.*
14 julij *Jacoba*, Muntendam, Fredrikshald

Sunderland *Aang.*
13 julij *v. Dijken v. Langw.*, Wienke, Zwolle

Shields *Aangekomen*
14 julij *Johanna Marchina*, Koning, Zwolle
Zeldenrust, Loman, dito
Margaretha, Meijer, dito
Drie Zusters, Dijkstra, Amsterdam
Wilhelmina Petronella, Scholtens, Schiedam
Vier Gezusters, Wagemaker, Groningen
Jantina Gezina, de Haan, dito
Courier, Meuldijk, Zierikzee
Martha, Topzant, Delfsh.
Phoenix, Jackson, Rott.
John Shelly, Haines, dito
Elizabeth, Beverley, dito
Clementina, Clark, dito
Enyo, Bedlington, dito
Souvenir, White, dito
15 *Ann Elisab.*, Toms, dito
Gesina, Kuper, dito
Visitor, Payne, dito
Unie, Parrel, Groningen
Gifteen, Lord, Schiedam
Goede Bedoeling, Nevels, Hamburg
Vertrokken.
15 *Johannes*, Rotterdam
N. R. Gazfabriek, dito
Valiant, Dordrecht
True Briton, Schiedam

Newburgh *Aangek.*
13 julij *Eendragt*, de With, St. Petersburg

Charlestown *Aang.*
14 julij *Regent*, Reddie, Rott.

Antwerpen *Vertr.*
15 julij *Maria*, Ingermann, China
16 *Tweelingzusters*, Carst, avontuur

Leer *Aangekomen*
13 julij *Vrouw Jantje*, Forma, Amst.

Hamburg *Vertr.*
14 julij *Hermanna*, Veling, Middlesbro'

Cuxhaven *Aangek.*
15 julij *Maria Cornelia*, Brinkerink, Fernamb.

Swinemunde *Vertr.*
12 julij *Notaris v. Boekeren*, Boon, Amsterdam

Dantzig *Aangekomen*
13 julij *Urania* (st.), Amst.
14 *Vrouw Margaretha*, Martens, Eckernförde
Vertrokken.
13 *Thorbecke*, Witting, Amsterdam
Egbertus, Schrik, Havre
Jantina Margaretha, Net, Groningen
Marianne, Vlas, Newc.
14 *Vrije Fries*, Arema, Harlingen
Georgina Wubbina, Heins, Amst.

Colberg *Aangek.*
8 julij *Battruida*, Braam, Rendsburg

Pillau *Aangekomen*
12 julij *Antje Jansen*, Stomp, Lubeck
13 *Anna Paulowna* (st.), de Haan, Amst.
Vertrokken.
12 *Glückauf*, Hilbert, dito
13 *Adolph*, Mumm, dito
Klasina Arendina, Bekkering, Leer

Pernau *Zeilklaar*
2 julij *Christian Heinrich*, Duwell, Holland

Nerva *Aangekomen*
2 julij *Jacoba Alida*, v. d. Laan, Liverpool
Anna, Hoekstra, Bremen
3 *Alida Giezen*, Nieland, Grimsby
Geertje, v. d. Borg, Liverp.
7 *Orion*, Buiten, dito
Geerdina, Flik, dito
Sylvia, Jahnsen, Texel
8 *Coert Cornelis*, Klontje, Liverpool
Cornelia, Nieboer, dito
Vertrokken.
29 junij *Luctor & Emergo*, Kuipers, Bremen
30 *Haabet*, Beck, Holland
5 julij *Chelone*, Uleberg, Amsterdam
6 *Eetina*, Oldenburger, Amsterdam
7 *Anna*, Hillebrandt, Holl.
9 *Philadelphia*, Winters, Dundee

Kroonstad *Aangek.*
8 julij *Baron van Hall*, Scholtens, Benicarlo (l. v. Swinemunde)
9 *Hoop*, Pott, Newcastle
Fossiena Siers, Boiten, Londen
Jufvrouw Hillegonda, Douwes, Amsterd.
Martha Hendrika, van Wattum, Liverpool
Jantina Kobina, de Jonge, Rotterdam
10 *Jezelina*, de Jonge, Dordt
Vertrokken.
8 *Elisabeth*, Mandties, Aberdeen
Elisabeth Lollina, Carst, Amsterdam
Jenny, v. Wijk, Rott.
Jonge Wichger, Kuitze, d.°
Minerva, Heikamp, dito
Minister van Bosse, Sissingh, Kopenhagen
Fennegiena, Puister, dito
9 *Amstel*, Weitinga, Rott.
Jantje Wilkens, Hotze, d.°
Geerdina, Stuit, dito

Uleaborg *Aangek.*
vóór 5 julij *Argo*, Jacobsen, Holland

Landscrona *Vertr.*
7 julij *Johan Carl*, Drewes, Holland

Gothenburg *Aangek.*
11 julij *Johanna*, Kranenborg, Newcastle

Kopenhagen *Gepass.*
12 julij *Jacobus*, Koning, Newc. n. St. Pet.
J. C. Howitz, Mundt, Riga n. de Maas
13 *Lisette*, Pekelder, St. Pet. n. Amst.
Tjallinga Aurelia, Fekkes, d.° n. Londen
Hillechien Vos, Lever, Nerva n. de Maas
Petr. Horreus, Zwieting, dito n. Amst.
Johannes, Schulte, Riga n. de Maas
Annechina, v. d. Wijk, St. Petersburg
14 *Termonde*, de Boer, St. Pet. n. Amst.
Elisabeth, Naatje, dito n. dito
Alberdina, Upmeijer, dito n. dito
Dankbaarheid, Kooi, Kroonstad n. de Maas

Elseneur *Aangek.*
14 julij *Ida Cornelia*, Schenk, Windau n. Gent
Annechiena, de Jonge, Nerva
Wilhelmina Drenth, Kuen, Nerva n. Hull
Christina, Staal, Riga n. de Maas
13 *Adeona*, Henrichsen, Riga n. Rotterdam
Frederica, Magna, St. Petersb. n. dito
Charlotte, Hult, Stockholm n. dito
14 *Geerdina*, Scherpbier, Arensburg n. de Maas

Tonningen *Aangek.*
11 julij *Allegonda Margr.*, Gort, Brake n. Oostzee
12 *Afiena*, Broekema, Hull n. Flensburg
Maria, Tent, Dantzig n. Rotterdam

—o—

Amsterdam 17 julij.
Den 10 dezer is op de hoogte van Ameland gezien een op 10 vademen water over zijde [illegible] schip, [illegible] eene bark; was niet gekoperd en had het roer verloren. Naam en andere kenteekenen niet te ontdekken.

—o—

Gepraaid:
6 junij, op 15° ZB. en 30° WL., *Hester Adriana*, G. Strang van Hees, van Cardiff, l. v. Lissabon, n. Singapore.
10 [illegible], op 2° ZB. en 30° [illegible], *Eva Johanna*, S. van [illegible], v. Newport n. Hong Kong.
6 julij, op [illegible] 25' NB. en 11° 3[illegible] WL., *Arnold Böninger*, Hashagen, van Rotterdam n. New-York.

—o—

16 [illegible]ij. De wind te **Falmouth** W. en te **Deal** O. Z. O.

—o—

Rotterdam *Uitgekl.*
14 julij *Amanda*, Runge, Boston

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 18 julij: 1ste getijde 3 ure 20 min.; 2de get. 3 ure 44 min.

Arnhem. Waterhoogte 15 julij 1.84 el, en 16 julij 1.80 el.

Keulen. Rijnhoogte 16 julij 8 v. 7 d. Rijnl.

Cargalijsten.

Rotterdam.

NEW-ORLEANS, Aramede Snow, kapit. Harnden. — 596 v. Kentucky-Tabak, N. H. M.

AMSTERDAM 17 Julij.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.,..	Werk. Schuld 2½ pCt.		63⅞	63 15/16	63⅞
"	dito dito 3	"	76½	76⅝	76½
"	dito dito 4	"	98⅝	98¾	98⅝
"	Amort. Synd. 3½	"	93½		
"	Hand. Maats. 4½	"	131½	132	132
"	O. I. Leening 4	"	97¼		
"	Holl. Sp. 4½	"			
"	Rijn-Spoorw. 4½	"			
"	M. van Weld. 4	"			
België, ..	Cert. *Rothsch.* 2½	"	52⅜		
Frankrijk,	Certificaten.. 3	"			
Spanje...	Buitenlands.. 1⅜	"	39⅝	39 11/16	39⅝
"	dito 3	"	48⅝		
"	Binn. a f 6000 3	"	48	48⅛	48
"	Amort.Schuld		20½	20⅝	20 9/16
"	Bew. v. Coup.		4 15/16	5	
Portugal,	Obligatien.... 3 pCt.		44½	44⅝	44⅝
"	dito 1856/59. 3	"	42 7/16	42½	42½
"	dito Uitgest..				
Rusland,	Ob. *Hope en C.* 5	"	102¼	102⅜	102⅜
"	dito 1828/29.. 5	"	101		
"	Cert. 1831/33 5	"			
"	d.° 1840..... 4	"	80½	80⅝	80½
"	d.° *Stieglits*.. 4	"	81¼	81⅜	81¼
"	d.° d.° Nieuwe 5	"	88⅜	88⅝	88⅝
"	d.° d.° 1855 N. 5	"	97½	97⅝	97 9/16
"	d.° te Lond. 4½	"	91½		
"	d.° v. Assign.. 6	"	60⅜	60½	60¼
"	Inschr. dito.. 6	"			
Polen,...	Aand. 1835..... f				
"	Obligatien... 4 pCt.				
Pruissen,	Obligatien... 5	"	103⅛		
"	Aand. ... 3½	"			
Oostenr.,	Ob. *Goll en C.* 5	"			
"	d.° dito 4	"	49¼		
"	d.° Met. Oude 5	"	51¾	52	51¾
"	d.° N. te Ams. 5	"	74⅝	74¾	74 9/16
"	d.° Nat. Met.. 5	"	58¾	59	58¾
"	d.° Metalliek. 2½	"	27 13/16	27 15/16	
"	W. Ad. fl 250 4	"			
Brazilië,	1843, £ 100 5	"	96½		
Equador,	£ 100 1	"	11⅝		
Venez.,..	Obligatien... 3	"	21½	21¾	
"	Uitgestelde.. 1½	"	11 5/16		
Grenada,	Obligatien... 4	"	13 9/16	13 11/16	
"	Uitgestelde..		4 3/16		
Mexico,..	Obligatien... 3	"	20⅜		
Illinois	7	"			

Rusland, Cert. te Hamburg, 5 pc., 88½; dito te Londen, 1859, 3 pc., 62; dito Spoorw. Aand., volgef. 5 pc., 212¾, 213¾. Oostenr., Weener Aand. 1839, f 298; dito dito 1860, f 448. Napels, Cert. bij Lamaison en Bouwer 5 pc., 82. Peru 1854, 4½ pc., 90 7/16. Philad., bij Rothschild, 6 pc., 80. Galveston, Spoorw.-Oblig., 8 pc., 39½. Griekenl. 5 pc., 5, 5 3/16, 5⅛.

Beleening 3, Prolongatie 3, Disconto 3 pc.

Hollands. fondsen waren meer aangeboden; van vreemde Russische prijshoudend; Oostenr. en Spaansche, bij eenigen handel, tot verminderde koersen verkrijgbaar; Portugesche iets vaster. Voor het overige leverde de markt niets belangrijks op.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 63⅞. Spanje, 1¾ pc., 39⅝; dito Binnenl., 3 pc., 48. Oostenrijk Metalliek, 5 pc., 51 11/16 a ¾; dito Nat., 5 pc., 58 11/16, ¾.

Nederlandsche Handel-Maatschappij.

Balance op ult. December 1859.

Debiteuren.	
Meubelen en Gereedschap...	f 26,000.—
Diverse Schepen	- 18,200.—
De Staat der Nederlanden...	- 6,608,764.04½
Huizen, Pakhuizen enz.....	- 1,038,653.62
Buitenlandsche debiteuren...	- 10,413,426.79
Binnenlandsche " ...	- 15,700,694.50½
Goederen naar Ned. Indië...	- 7,338,638.36½
Effecten (*)	- 2,591,530.50½
" van " "	- 3,149,587.50
Aand. in div. inrigtingen....	- 458,055.25
Kas en kassiers	- 13,745,048.45½
	f 61,088,599.03½

Crediteuren.	
Kapitaal	f 31,133,500.—
Leening a 4 pc.	- 5,000,000.—
Intrest der Leeningen O/V..	- 1,271.25
Assurantie-premie eigen risico	- 33,090.18
Dividenden en intrest van Aandeelen, Oude Vennoot....	- 6,286.48
Dividend van Aandeelen N/V.	- 100,614.—
Buitenlandsche Crediteuren..	- 978,775.05½
Binnenlandsche " ..	- 20,743,675.92½
Onverdeeld avans 1858......	- 19,736.92½
Winst en verlies 1859.......	- 3,071,749.22
	f 61,088,599.03½

(*) De effecten bestonden uit: waarschijnlijk berekend als volgt:
f 575,000 Inschr. 2½ pc. Nationale Schuld..... a 64 pc. f 368,000. 6/m. rente f 7,187.50
" 720,000 " 3 " " ...... " 76 " " 547,200. 4/m. " " 7,200.—
" 2,220,000 Obl. 4 pc. Leen. Handel-Maatschappij " 100 " " 2,220,000.

De Staat van de RESERVE was op 31 December 1859:

De Staat der Nederlanden: aandeel in het voorschot van f 10 millioen .. f 3,391,235.95½
" Nederl. Handel-Maatschappij. Saldo in kas .... " 115,730.—
f 3,506,965.95½

waarbij komt een achtste van de winst van 1859 of f 383,968.65.

Prijzen der Buitenl. Coupons

en Uitgelote Obligatien.

AMSTERDAM 16 Julij.

Metalliek	f [illegible]	Sp. Piasters....	f 2.41.
idem Nationale..	- 28.85.	" Coup. per fr.	- —.
Div. Eng.	- 11.62½.	Hamb. Russen ..	- 33⅛.
Eng. Russen.....	- 11.62½.	Russ. in Zilv. R.	- 34.
Fransche........	- 55½.	Poolsche in fl...	- 26⅞.
Belgische.......	- [illegible]	" per Roeb.	- —.—.
Pruissische.....	- [illegible]	Coup. Port. per £	-
Illinois in Ds....	- [illegible]		

Speciekoers.

AMSTERDAM 16 Julij.

Gouden Specien per Stuk.

Nieuwe Dukaten........	f —	a f —
Oude gerande dito.....	- 5.50	" - 5.60
Tien Gulden Stukken...	- 9.70	" - 9.80
Dito Eng. Souvereigns..	-11.70	" -11.80
Dito Pistolen	- 9.50	" - 9.60
Nieuwe Louis-d'Or......		
Stukken van 20 francs...	- 9.30	" - 9.40
Baren Goud en Specien	- 9½ a	" -10½ {pc. a f 1442.60 per N. ℔ fijn.

Zilveren Specien per Ned. ℔ Fijn.

Fijne Daalders	f a f
" Bar. 1000/1000 950.	-
Zilver van 900 a 850.	- 104.20 " f 105
dito " 800 - 700.	
dito " 600 - 500.	
dito " 400 - 300.	

Zilveren Specien per Stuk.

Pilaren Piasters............	f 2.55	a f 2.60.
Fransche Kroonen...........	- 2.70	" - 2.75.
Stukken van 5 francs........	- 2.33	" - 2.36.
Brabantsche Kroonen........	- 2.65	" - 2.70.
Pruissische Daalders........	- 1.75	" - 1.78.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 17 Julij.

2 maanden.		Kort.
Londen...	11.65	11.70
d.° 3/m.	11.61¼	—
Parijs ..	55 9/16	55 13/16
d.° 3/m.	55⅜	
Bordeaux.	55 5/16	55 9/16
Genua...	45¾	—
Livorno..	38¼	-
Napels ..	75½	—
Petersb. .	169	—
Hamburg.	35⅛	35¼
d.° 3/m. .	35 1/32	—
Antwerp .	—	1⅜ v
6 weken.		**Kort.**
Frankfort	99 13/16	—
Augsburg	99¼	—
Weenen..	88	—
Triest. ..	87⅝	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 17 Julij.

2 maanden			zigt.	
Londen..	11.62½	g	11.70	g
Parijs. ..	55½	g	56	p
Bordeaux.	55¼	g	—	g
d.° ½ m.	55⅝	g	—	g
Genua ..	46	g	—	g
Livorno. .	38⅝	g	—	g
Napels ..	75½	g	—	g
Hamburg.	35	g	35¼	g
3 maanden.			**Zigt.**	
Madrid ..	240	g	—	g
Cadix. ..	241	g	—	g
Sevilië ..	237	g	—	g
Bilbao ..	238	g	—	g
Lissabon .	40⅞	g	—	g
Porto. ..	41	g	—	g
Petersb. .	169	g	—	g
6 weken.			**Zigt**	
Weenen ..	90½	g	—	g
Augsburg	99	g	—	g
Frankfort.	99¾	g	—	g

Rotterdam ⅛.

Handelsberigten.

ROTTERDAM 17 Julij.

Tabak. Heden werd de verkoop bekend van 16 v. Maryland, ex Dashaway.

Boter. 1ste kwal. f 50, 2de kwal. f 47, 3de kwal. f 44.

Granen. Rogge, 146 ℔ Pernau f 200 cont. Koolzaad, puik Zeeuwsch gestort £ 70.

SCHIEDAM 17 Julij.

Granen. Verkocht: Rogge, 143 ℔ Kunda f 193 cont., f 195 6/w.

Moutwijn, per Ned. Vat zonder fust f 14.75.
Jenever, " " " " " - 20.25.
Amst. Proef " " " " " - 21.50.
Alles zonder de belasting.
Spoeling per Ketel................... f 0.70.

AMSTERDAM 17 Julij.

Suiker. Van Ruwe werden te Rotterdam afgedaan circa 250 kr. Java, zeilende per Olthye, tot f ¼ onder Mei.

Werkhout. De heden gehouden veiling is als volgt afgeloopen: 1120 bl. Mahonyhout verk. tot 17 a 37½ c. per 2 kub. palmen; 229 bl. Notenboomhout opgeh. tot 10 c., doch na de veiling zijn 2 kav. verk.; 2 k. Esdoornplaten opgeh. tot f 100 a f 101; 312 bl. Florida Cederhout verk. tot f 7 a f 7⅛.

Huiden. Heden zijn 62 stuks Caraques, aangevoerd per Raphael, bij inschrijving verkocht.

LONDEN 16 Julij.

Suiker. De markt is vast en Madras bedong 33/ a 34/, 150 v. Cuba Moscov. 39/9 en Zaturdag werden nog 3 ladingen Havanna gedaan. Geraffineerd vast; br. lumps 52/. — Rum. 35 pijpen Demerara bedongen 1/11. — Koffij stil; Plant. Ceylon 71/ a 71/6. — Thee onveranderd en stil. — Rijst. De omzet bestond uit 600 b. Bengaal tot vaste prijzen, 4000 b. Rangoon tot 9/3 a 9/4½. — Piment was Zaturdag nog zeer gevraagd en 1000 b. vonden toen nemers; ook heden zijn 1500 b. afgedaan tot ⅛ d. hooger, zijnde 3½ a 3⅝. — Salpeter vast. Engelsch Geraffineerd 41/6 a 42/. — Indigo flaauwer, 2063 k. werden geveild, waarvan 526 k. verkocht zijn. — Zaden. Lijn- vast maar met weinig handel; Kool- vaster; Kurracha 55/3 a 55/9. — Metalen. Schotsch Gietijzer 52/6 a 52/9. Tin stil; 300 bl. Straits bedongen 132/. — Olien. Lijn- vast 28/9; Hull 28/1½ a 28/3. Cocos- vast; Ceylon 46/, Cochin 47/6. — Talk, P Y C disp. 52/9; op termijnen 52/6.

Graanmarkt. Engelsche Tarwe vast; voor buitenl. bestond slechts matige vraag. Meel hooger. Gerst, Erwten en Boonen als voren. Haver 1/ hooger. Lijnzaad als voren, maar Raapzaad lager verk.; overige zaden nagenoeg onveranderd.

Van den 9 tot den 14 dezer werden ingevoerd 1165 q. binnenl. en 10,210 q. buitenl. Tarwe; 35 q. binnenl. en 3929 q. buitenl. Gerst; 5 q. binnenl. en 32,285 q. buitenl. Haver en 2830 z. binnenl. en 1156 z. en 1775 v. buitenl. Meel.

Veemarkt. Gedurende de vorige week werden van het Vasteland aangevoerd 1638 Runderen, 713 Kalveren, 6772 Schapen, 766 Varkens en 20 Paarden.

ANTWERPEN 16 Julij.

Koffij. Men meldt den verkoop van 800 b. St. Dom. tot 40⅝ c. — Granen zeer stil. — Oliezaden prijshoudend. Lijnzaad bedong f 11⅝ en Koolzaad f 16¼. — Harst. Omzet 600 vtjs. br. Amerik. tot f 2⅜ en 600 vtjs. op levering. — Van Rijst vonden 250 balen gep. Arracan nemers. — Van Suiker ca. 1000 kanass. Java tot geh. prijs. — Talk. 5000 kil. Stads- bedongen f 29½.

HAVRE 14 Julij.

Katoen. De markt was heden vrij levendig en tot vorige prijzen zijn 2000 b. afgedaan. — Suiker flaauwer. 212 v. Antilles bedongen fr. 49 en 50 v. dito fr. 49¼ en 413 v. dito fr. 48½. — Wol zeer gezocht. Omzet 59 b. la Plata tot fr. 1.20 a 2.60. — Van Huiden zijn verkocht 383 gez. Monte-Video tot fr. 82½, 200 gez. Rio-Janeiro tot fr. 65 en 800 gez. Buenos-Ayres Paardenvellen tot fr. 100, en van Campêchehout 45 t. disp. tot fr. 10.

AVIGNON 14 Julij.

Meekrappen. Gemalen blijft steeds gevraagd maar schaarsch en daardoor met weinig handel; de vreemde soorten trekken meer vraag en verscheiden 100den balen zijn afgedaan tot fr. 53 voor Napelsche op 18 maanden en fr. 55 op 30 m. Gemalen Rosé zijn te plaatsen tot fr. 60 a 61½, Palud tot fr. 65 a 66 en Palud tot fr. 68 a 70.

HAMBURG 16 Julij.

Koffij vast doch stil. — Raapolie loco 26, per Oct. 26.8 a 26.6. — Granen. Tarwe en Rogge stil.

Advertentiën.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam: 7, 9.30, 11.40, 3.[illegible]
" " alleen n. 's Hage: 1.5 's midd., 9.[illegible]
" Amst. naar Rotterdam: 8.5, 10.40, 1.25, 4.30[illegible]
" 's Hage " Rott.: 8.30, 10.18, 12.37, 3.39, 6.42, 8.[illegible]
Aankomst te Rotterdam: 9.15, 11.5, 1.20, 4.25, 7.30, [illegible]

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Antwerpen: 7.40, 12.20, 3.50, 5.35; de laatste tot [illegible]
" Breda: 6, 7.50, 12.35, 4.15.
" Rotterdam naar Antwerpen en Breda: 5.30, 10.1[illegible]

Rhijn-Spoorweg.

Rott. n. Utr., Amst., Arnh.: 7.—, 10.—, 12.15, 1.30, 8.2[illegible]
Amst. n. Utr. en Rott.: 6.40, 7.25, 10.25, 12.35, 2.3[illegible] 8.[illegible]
Arnh. n. Utr., Amst., Rott.: 6.30, 9.30, 11.35, 12.10, 5.[illegible]
Utrecht naar Rotterd.: 6.30, 8.40, 11.40, 1.25, 4.30, 7.[illegible]
Gouda naar Rotterd.: 7.36, 9.34, 12.34, 2.8, 5.40, 8.[illegible]
Aank. te Rotterd.: 8.15, 10.—, 1.—, 2.25, 6.30, 9.—

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn[illegible]
te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

WOENSDAG 18 JULIJ 1860, No. 170.

KENNISGEVING.

Het HOOFD van het GEMEENTEBESTUUR van ROTTERDAM brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat door den Heer Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, op den .. dezer maand zijn executoir verklaard:

Twee primitieve Kohieren voor de Belasting op het Personeel, bevattende aanslagen in de wijken 3, 7 en 8, dienst 1860—61, behoorende tot de beide afdeelingen dezer Gemeente;

Dat vermelde Kohieren ter invordering zijn gesteld in handen van de Heeren Ontvangers, en ieder daarop voorkomende verpligt is zijnen aanslag, op den bij de Wet bepaalden voet, te voldoen, en dat heden de termijn van *drie maanden* ingaat, binnen welke de reclames behooren te worden ingediend.

Rotterdam den 17 *Julij* 1860.

Het Hoofd van het Gemeentebestuur,

J. F. HOFFMAN.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Dingsdag 17 Julij.

In deze zitting is voortgezet de algemeene beraadslaging over het wetsontwerp tot aanleg van spoorwegen, voor rekening van den Staat, nadat de heer Heemskerk Az. rapport had uitgebragt over een adres, betrekkelijk dit onderwerp bij de Kamer ingekomen.

De heer *van Hall*, Minister van Finantien, was niet voornemens geweest aan de algemeene beraadslagingen deel te nemen, maar na de redevoering van den heer van Bosse, achtte hij zich verpligt eenige woorden te zeggen, en dan nu ook bij die gelegenheid een korten terugtred te doen in de algemeene beraadslaging ook over niet finantiële plannen. De indruk dien de Minister gehad had van die algemeene beraadslaging was hoogst gunstig voor de wet, want slechts *één* spreker had zich bepaald daartegen verklaard; twee leden hadden hunne stem afhankelijk gemaakt van inlichtingen; een ander lid had meerdere waarborgen in de wet verlangd en de heer van Bosse zelf had niet verklaard bepaaldelijk tegen de wet te zullen stemmen. Naar de Minister van Binnenlandsche Zaken de meest uitvoerige inlichtingen had gegeven, zou de Minister van Finantien zich bepalen tot de kwestie der Staatsspoorwegen zelve. Gisteren was geen enkel woord gesproken, waardoor bestreden of zelfs aangevallen was de grond, waarop het beginsel van Staatsspoorwegen rustte, nl. de veiligheid en zekerheid, zoowel uit het staatkundig als uit een handels-oogpunt; zelfs de heer van Zuylen had geen enkel punt aangeroerd, hetwelk dit groote Rijksbelang raakte. De Minister wilde niet antwoorden op dat gedeelte der rede van den spreker, hetwelk uit politieke beschouwingen bestond. Thans werd behandeld een groot materieel belang der Natie, eene kwestie, waarvan de oplossing met angstvallig verlangen werd verbeid; daarom zou de Regering niet treden in eenige politieke beschouwing of recriminatie; bij eene andere gelegenheid zou de Minister aangenaam zijn, den heer van Zuylen op dat terrein te ontmoeten. In dat beginsel was de Regering versterkt geworden door de algemeene goedkeuring welke § 1 van het antwoord der Regering had verworven. De Regering had in die § de kwestie gebragt op het eenige en ware terrein waartoe zij behoorde. De Minister wil dan ook alleen opmerken dat zoowel uit hetgeen gebleken is in het Voorloopig Verslag als hetgeen de heer van Zuylen gisteren had gezegd en hetgeen men verder rondom zich zag gebeuren, het der Regering is voorgekomen, dat zoo er vele geachte leden zijn, die 's Lands belangen in deze zoo gewigtig achten dat zij geen politieke verschillen daarbij willen opwekken, dat zoo die leden genegen zijn eene wet aan te nemen ook wanneer ze niet eenstemmig zijn met de politiek der Regering, er dan toch eenige leden in de Kamer zijn die deze beraadslagingen niet schijnen te willen volgen en het politiek element op den voorgrond plaatsen. De heer van Zuylen had de wet ook bestreden, omdat haar beginsel zou afwijken van de regelen der Staathuishoudkunde. De wet zou huldigen een stelsel van protectie en dat stelsel was bij ons niet gangbaar meer; men moest ten deze niet volgen het voorbeeld van België, van Frankrijk of Pruissen, maar dat van Engeland en Amerika. De Minister ontkende dat het stelsel *free trade* ooit was toegepast op de spoorwegen. Aanleg van spoorwegen door den Staat verdiende geene protectie; ware dit zoo, subsidie en garantie zou in gelijke mate protectie wezen, en toch had de heer van Zuylen aan de vorige wet zijne stem gegeven. Het voorbeeld van Engeland was slecht gekozen, want de vrijzinnigste dagbladen wenschen thans de spoorwegen in de handen der Regering te zien. De spoorwegen in Amerika waren aangelegd óf door veel geld van wege den Staat, of waar ze geheel particulier zijn, ze zijn bijna alle bankroet of op het punt om bankroet te gaan. Wij volgen het voorbeeld van België niet? Maar de vrije handel in Nederland drong juist op dat voorbeeld aan, verlangde juist spoorwegen, omdat België zoo zeer met spoorwegen voorzien was. Het was geen protectie, wanneer de Staat zich zelf protegeerde en het gemak en de welvaart van allen bevorderde. Men had ook beweerd dat het stelsel van concessie niet voldoende beproefd was geworden. De Minister haalde, behalve de herinnering aan hetgeen ten deze hier te lande was geschied, het gezag aan van professor Wassering, die in het 1ste deel van zijn onlangs verschenen handboek van practische Staatshuishoudkunde had erkend, dat de proef in Nederland niet gunstig was uitgevallen voor de particuliere industrie en dat de Staat het werk in handen had moeten nemen. Verder betoogde de Minister, dat de bemoeijingen van het Departement van Binnenlandsche Zaken bij spoorwegen van Staatswege, bijna dezelfde zou zijn als bij het concessioneren van die wegen. Al waren evenwel die bemoeijenissen grooter, dan zou dit niet kunnen zijn eene reden om eene zaak die op zich zelve goed was af te keuren. Uit het voorbeeld van den oorspronkelijken aanleg van den Rijnspoorweg bleek de Minister tevens het bewijs, dat de waterstaat niet alleen zijne ramingen juist wist te maken, maar ook het werk naar behooren af te leveren. Op de bedenking van den heer van Bosse, dat het Regeringsplan slechts geopend drie wegen voor den transito-handel, antwoordde de Minister dat er niet drie maar vier wegen zijn, dus nog een meer: Vlissingen, Rotterdam, Amsterdam en Harlingen. Maar de wet van den heer van Bosse werd door dezen verdedigd, op grond dat zij dezelfde wegen zou openen. Ware dat het geval niet, dan zou Harlingen niet billijk behandeld zijn geweest en Amsterdam benadeeld. In facto gaf de tegenwoordige wet dus hetzelfde als de vorige; gaf de tegenwoordige wet *meer* dan zou de vorige Regering iets hebben voorgespiegeld dat niet bestond. Wat de Noordhollandsche lijn betrof, zeide de Minister, dat de Regering Noordholland niet wilde isoleren, gelijk geschied was bij de vorige wet, en dat, ofschoon haar ernstig voornemen is om de beide groote handelssteden te helpen aan hare waterwegen, *zij* Noordholland niet wilde achterstellen bij de meerdere of mindere mogelijkheid om Amsterdam te bevoordeelen.

Komende tot de finantiële beschouwingen, betwistte de Minister de stelling van den heer van Zuylen, dat in vergelijking met de vorige wet het geld gelijk zou staan, maar dat de tegenwoordige wet meer risico en minder waarde zou geven. Deze wet kostte volgens den Minister minder geld; daarentegen gaf ze minder risico, omdat de Staat nu zelf zou doen waarbij hij het meeste belang had, terwijl het op hetzelfde nederkwam of de Staat geld betaalde dan de rente garandeerde. De wet gaf ook meerdere waarde, want bij de vorige wet werd voorgedragen de aanleg van 506 mijlen en de tegenwoordige zou 884 geven. De finantiële voorstellen van den heer van Bosse achtte de Minister verkeerd. Hier was sprake alleen van uitgaven voor spoorwegen; alle andere uitgaven konden niet in de vergelijking worden opgenomen, en nu meende de Minister dat de voorstanders der wet in het Voorloopig Verslag duidelijk hadden aangetoond, dat het verschil ten voordeele van het tegenwoordige plan *ƒ* 440,000 's jaars bedroeg. De Regering had dit nog nader in de Memorie van beantwoording toegelicht; de heer van Bosse had de gronden, die daarvoor waren aangevoerd, met geen enkel woord wederlegd, en zoo lang dit niet geschied was bleef de Minister de stelling handhaven die in de gewisselde stukken was vooropgezet. Overigens betoogde de Minister dat de lijn van Maarsbergen slechts een millioen meer of min zou kosten aan defensiewerken, welk bedrag gewis niet van dien aard was om het voorgestelde plan onmogelijk te maken. Eindelijk herinnerde de Minister dat zijne berekening van de vermoedelijke opbrengst der spoorwegen ad 2 pct. berustte op hetgeen te dien aanzien door de vorige Regering en door vele voorstanders van de vorige wet was in het midden gebragt.

De heer *van Nispen van Sevenaer* (niet verstaanbaar) somt de redenen op die hem ten vorigen jare noopten zijne stem te weigeren aan de bekende concessiewet; die redenen noopten hem thans vóór de wet te stemmen, omdat het beginsel waarop de tegenwoordige wet rustte was, dat men slechts zou beschikken over het geld dat men bezat; terwijl de meerderheid der Kamer telken jaar zou moeten beoordeelen of het Land in staat ware verder met den aanleg voort te gaan. Er werd dus z. i. geene geldelijke verbindtenis aangegaan. Van die zijde deed zich dus de wet van eene gunstige zijde kenmerken. Hij geeft niet toe, dat bij aanleg van wege den Staat de aandrang van de zijde der Natie grooter zou zijn dan door aanleg bij concessie; immers ook bij het verleenen van subsidie en garantie gebruikte men het geld van allen en was dus de grond tot aandrang geleid. In den regel was hij geen voorstander van Staatsspoorwegen, maar in de gegeven omstandigheden zag hij geen ander middel om spoorwegen te verkrijgen. Na al hetgeen gebeurd is, was hij van meening dat slechts op onereuse voorwaarde concessien zouden kunnen worden verleend; terwijl ook al indien de Staat duurder bouwde, dat niet zou opwegen tegen de grootere kapitalen dan werkelijk besteed werden, die nu gebleken waren bij aanleg door particulieren gevorderd te worden. Behoudens wijzigingen in de wet te brengen zou hij dus zijne stem ten voordeele der wet uitbrengen.

De heer *van Voorthuyzen* bragt hulde aan de Reg. voor den spoed, waarmede zij hare taak had opgevat, maar achtte het minder voorzigtig dat ze een beginsel had omhelsd, hetwelk geacht kon worden niet te zijn in den geest van de meerderheid der Kamer. Men had zelfs kunnen vermoeden dat de Regering toevlugt zou hebben genomen tot het stelsel van subsidie zonder garantie, omdat de afgevaardigde van Hoorn, thans Minister van Finantien, zelf het plan had geopperd om 2/5 van 80 millioen tegen den hoogst mogelijken rentekoers uit te leenen. Intusschen was de spreker op het punt der spoorwegen zeer toegevend en daarom zou hij elk ontwerp van wet met vreugde begroeten, dat het Land voorstelt gelijk het reeds in werkelijkheid behoorde te zijn, overdekt met spoorwegen. De vraag onderzoekende of Staatsspoorwegen in strijd zijn met de leer der Staathuishoudkunde, beantwoordde spreker die vraag in ontkennenden zin, ook op gezag van de hoogleeraren Vissering en Ackersdijk. Ook hij meende dat men met het oog op de bestaande omstandigheden thans voor Staatsspoorwegen redenen van verontschuldiging vinden kon. Minder gemakkelijk was het echter heen te stappen over den grooten omvang van het plan. De tegenwoordige Minister van Finantien had een vroeger plan met warmte bestreden, op grond van finantieele bezwaren, die toen op de Kamer grooten invloed hebben gehad. Had de Minister thans zijne vroegere denkbeelden aan die zijner tegenwoordige ambtgenooten opgeofferd? Spreker zelf heeft vroeger geen bezwaar gehad in de finantieele offers, alleen tegen de rigting der lijnen, maar toch moest hij den tegenwoordigen Min. van Finantien vragen of deze met volle gerustheid het plan tot zijne verantwoording nam en of hij een waarborg zag voor de finantien van het Land, in de omstandigheid dat de Staten-Generaal jaarlijks over de verstrekking van de noodige gelden zullen hebben te beraadslagen? Was daarin werkelijk een waarborg gelegen, dan werd deze evenwel tegengewerkt door de bepaling om op acht plaatsen tegelijk met de werken aan te vangen, want daaruit zou voortvloeijen een zedelijken dwang om geld te geven tot voltooijing van begonnen werken. Tot den Minister van Buitenlandsche Zaken rigtte de spreker ook nog de vraag, of de staatkundige toestand van Europa sedert het najaar zoo veranderd was, dat Pruissen voor ons zoo veel meer was te vreezen dan vroeger: verleden jaar immers had de tegenwoordige Minister van Finantien gezegd, dat men zich bij de aansluiting niet om Pruissen moest bekreunen, en thans wordt de lijn van Maarsbergen-'s Bosch en niet die van Utrecht-'s Bosch voorgesteld, met het oog op de eischen van Pruissen. Spreker eindigde met te verklaren dat hij hoopte dat de loop der beraadslaging en de verbeteringen in de wet te brengen van dien aard zullen zijn, dat hem de onaangename pligt zou worden bespaard om zijne stem te weigeren aan de wet.

De heer *Idserda* verklaarde zich ten stelligste tegen de voordragt. Hij zag daarin geen enkele waarborg dat er spoorwegen komen zouden. Alles scheen hem toe een zeepbel te zijn, die bersten en niets achterlaten zou. De aanleg der wegen zou afhankelijk blijven van het overschot der koloniale baten. Dat overschot vloeide voort uit hoogere prijzen, niet uit vermeerdering van producten. Velerlei omstandigheden, misgewas, daling van prijzen, onrust, zouden dat overschot kunnen doen ophouden. Dan zouden de pas begonnen en half voltooide spoorwegen slechts doelloos liggen als toonbeelden van menschelijke onbedachtzaamheid. De wet gaf ook z. i. geene waarborgen dat de raming der kosten juist was. Een en ander had bij hem het gevoelen slechts versterkt, dat er eene ernstige poging moest worden beproefd om het stelsel van concessie bij eene openbare en loijale concurrentie in praktijk te brengen. Ook hem was het onverschillig wie spoorwegen zou aanleggen, maar *hoe* en *wanneer* ze verkregen werden was hem niet onverschillig; daarom zou hij met genoegen de poging ondersteunen die door eenige leden was gedaan om te komen tot het stelsel dat ook door hem als het eenig goede werd beschouwd.

De heer *Wintgens* wenschte niet te treden in breedvoerige beschouwingen over de zaak, daar hij niet anders zou kunnen doen dan herhalen hetgeen door hem in november was gezegd. Hij refereerde zich daaraan en hij had thans alleen het woord gevraagd om het standpunt aan te geven, waaruit hij de tegenwoordige wet beschouwde. Hij gevoelde de groote mate van verantwoordelijkheid die op hem drukte; de Vertegenwoordiging stond tegenover een groot nationaal belang en zij behoorde bezield te zijn van den wensch om te voldoen aan het verlangen der Natie, waarop deze aanspraak had; maar ze moest het ook doen op de beste wijze en naar hare innige overtuiging van wel gedaan te hebben, Hij was het eens met den Minister van Finantiën dat bij de behandeling der zaak politieke beschouwingen moesten worden ter zijde gesteld. Hij wilde daarmede niet te kennen geven dat zij hier niet geplaatst zouden zijn, maar alleen dat het politiek element het vraagstuk der spoorwegen niet mogt beheerschen. Hij althans wenschte te verklaren dat een Ministerie, hoe veel antipathie hij er ook tegen mogt hebben, geen tegenstander in hem zou vinden, wanneer hij in het plan van zoodanig Ministerie vond de bevrediging van een nationaal belang. Maar hij geloofde dat de Minister van Finantiën de zaak op een verkeerd standpunt had gebragt, wanneer deze van protectie had gesproken. De vraag is of men aan de particuliere nijverheid hare vrije beweging wilde ontnemen? Niemand ontkende dat bij spoorwegen protectie noodig was. De Minister van Binnenlandsche Zaken had gisteren verklaard dat men Staatsspoorwegen moest hebben, omdat de particuliere industrie die niet had kunnen geven; deze stelling moest door den spreker worden bestreden, want de eer der Natie was er mede gemoeid. Men was hier niet achterlijk; er waren kapitalen en bekwaamheid in overvloed aanwezig. Er was ook ondernemingsgeest, maar wanneer de particuliere krachten niet hebben kunnen werken, dan was het voornamelijk de schuld van de Regering, die de industrie niet heeft opgewekt, die hare pogingen om te werken niet heeft geleid. Alvorens dus over te gaan tot Staatsspoorwegen moet op eene loijale wijze blijken dat geen ander middel overschiet; de Vertegenwoordiging zou voor de eer der Natie niet verantwoord zijn en daarom wenschte hij dat die proef eerlijk en zuiver werd genomen. Men moest daarbij nog overwegen dat de vraag zelve was geprejudicieerd, dat de groote lijnen reeds waren in de handen van bijzondere personen, en dat dus slechts in den uitersten nood raadzaam was om daaraan lijnen te sluiten, die door den Staat zouden gemaakt en voorzeker met groote opofferingen ook zouden moeten geëxploiteerd worden.

De heer *Duymaer van Twist* zou niet treden in de finantiële kwestie, want hij vereenigde zich met hetgeen daaromtrent door den heer van Bosse was gezegd, hetgeen hem toescheen niet weerlegd te zijn. Hij ging uit van hetzelfde standpunt als vroeger; een standpunt dat bij hem alles domineerde, namelijk hij erkende de behoefde aan spoorwegen zóó sterk, dat hij zich daarvoor groote opofferingen wilde getroosten. Die offers zou hij willen brengen, zelfs wanneer niet al de finantiële bezwaren waren opgeheven, omdat hij die mogelijke bezwaren minder achtte dan het niet voldoen aan de bestaande behoeften. Maar alleen dan zou hij zijne stem aan eene wet geven tot aanleg van spoorwegen, wanneer 1⁰, de minst mogelijke offers gevergd werden en 2⁰, wanneer de meest mogelijke zekerheid werd verkregen dat aan de bestaande behoefte zou worden voldaan. Wat het eerste punt aangaat betoogde de spreker dat het plan der Regering uitgebreider was dan het vroegere plan en bij gevolg van zelf duurder. Hij was in het onzekere of de Staat al dan niet duurder bouwde dan particulieren, maar drie punten schenen hem zeker toe. 1⁰, dat het voor den Staat bezwarender was groote kapitalen in korten tijd uit te geven, dan misschien kleine sommen als subsidien verleend over een lang tijdvak; 2⁰, dat ook bij geconcessioneerde spoorwegen voor den Staat geen risico was van misrekening, en 3⁰, dat aan aanleg van wege den Staat onvermijdelijk is verbonden Staats-exploitatie met al den omslag en onkosten. — Wat het tweede punt betreft, meest mogelijke zekerheid dat aan de behoefte zou worden voldaan, zette spreker op den voorgrond, dat de Regering het regt niet had te beweren, dat geen ander middel om tot spoorwegen te komen mogelijk was; want dat de ondervinding het te kort schieten der particuliere krachten nog niet had bewezen. Alleen dit had de ondervinding bewezen, dat de meerderheid der Kamer was voor het stelsel van concessie. Daarna betoogde de spreker dat het ontwerp geene zekerheid hoegenaamd gaf, dat men spoorwegen krijgen zou. Integendeel, die zekerheid zou minder dan ooit bestaan, want niets waarborgt dat 10 jaren lang de kapitalen aanwezig zouden zijn, die tot den aanleg der spoorwegen zouden noodig wezen. Ontbrak het geld, dan was er geen ander middel dan geldleening, en een groot aantal leden wilden geene geldleening, wilden de finantien van den Staat voor aanleg van spoorwegen verbinden. Spreker eindigde met als zijne overtuiging te kennen te geven, dat men, alvorens tot Staatsspoorwegen over te gaan, eene nieuwe en ernstige proefneming moest doen, om het stelsel van concessie in toepassing te brengen.

De heer *van Bosse* kwam terug op zijne rede van gisteren en op die van den Minister van Finantien van heden. Zijn indruk van de gevoerde debatten was geheel anders dan die van den Minister geweest; hij had gemeend dat velen, gelijk hij, groot bezwaar maakten de Regering op den ingeslagen weg te volgen. Terugkomende op het getal wegen dat nu voor den transito-handel zou worden geopend, betoogde de spreker, dat wanneer men een rendement verlangt van 2 pct., gelijk de Regering doet, men dan ook niet te veel wegen moest aanleggen. Wat betreft zijne vergelijking tusschen het tegenwoordig plan en het vroegere, staafde de spreker nog nader zijn betoog, dat het vorige eene uitgave eischte van 66 millioen en eene rente-garantie van 3½ millioen en het tegenwoordige eene uitgave van 162 millioen; want dat het niet opging hier alle andere uitgaven buiten rekening te laten. Deze immers stonden voor de deur en de Regering zelve verklaarde herhaaldelijk dat zij de verbetering der waterwegen met spoed wilde doorzetten.

De heer *Heemskerk Az.* wenschte te stemmen voor de wet, wanneer bij hem eenige bezwaren zouden worden opgeheven, die tegen die wet nog bestonden. Op den voorgrond schetste de spreker het levendige besef dat het volk had van de noodzakelijkheid om te komen in het bezit van spoorwegen, en ofschoon hij niet deelde in het gevoelen dat er bij onze Natie geen politieke geest zou aanwezig zijn, geloofde hij toch dat de meer algemeene denkwijze van het volk deze was dat de zaak van de spoorwegen meer woog dan politieke kwestien. Met eene wijziging in de woorden paste spreker op het volk van Nederland toe, wat de maarschalk Bugeaud eens, als Gouverneur-Generaal van Algerië, zeide: *si le diable venait au Ministère et nous donna des chemins de fer, il serait le bienvenu.*

Vervolgens betoogde de spreker dat het Ministerie het ware beginsel had gekozen om spoorwegen te verkrijgen. In het algemeen was hij geen voorstander van Staatsspoorwegen, maar wel in Nederland in 1860. Het voor en tegen van het geheele stelsel zou hij niet ontwikkelen, want dan zou hij in herhalingen moeten treden, maar hij wenschte slechts twee punten te betoogen: 1⁰, dat de bijzondere nijverheid met toepassing op spoorwegen grooter verspilling van kapitaal mede brengt dan aanleg van wege den Staat, en 2⁰, dat er van Staatswege meer zekerheid is te verkrijgen tot aanleg van spoorwegen dan van wege particulieren. — Ten aanzien van het 1ste punt betoogde de spreker, dat de Staat niet duurder bouwde; hij haalde daartoe aan het gezag van Engelsche schrijvers; hij vergeleek het Belgische stelsel; hij schetste hoe veel schatten door maatschappijen werden weggeworpen; op hoe kostbare wijze de aandeelen moesten worden geplaatst; tot welke enorme prijzen de materialen moesten worden gekocht, en eindelijk hoe, indien concessionarissen de concessien niet naleefden, de Staat dan toch zedelijk verpligt zou worden en met groote opofferingen om de spoorwegen tot zich te trekken. Hij lichtte dit toe door aan te toonen dat o. a. de concessie van de heeren Montauban van Swijndregt c. s. van den Staat een kapitaal vroeg van 60 millioen en eene rente-garantie over 35 millioen, om welke te verkrijgen, 55 millioen aan actien zouden moeten worden uitgegeven. Ook had hij bij den notaris van Waning de stukken betrekkelijk de concessie Bredius c. s. onderzocht en daaruit was hem gebleken, dat, hoe zeer de firma's die het geld zouden geven, allezins geacht waren, toch die firma's alle mogelijke concurrentie bij aanbesteding hadden uitgesloten en zich enorme winsten op het te leveren hout en ijzer hadden gereserveerd. - Met betrekking tot het tweede punt betoogde de spreker dat er ja omstandigheden konden plaats grijpen, waarin het onmogelijk zou zijn met den aanleg van wegen voort te gaan, maar dat dit dan hetzelfde geval zou zijn, wanneer men gedurende eenige jaren aanzienlijke subsidie en over eene reeks van jaren eene aanmerkelijke rente-garantie gaf. — Spreker had intusschen ook eenige bedenkingen tegen het ontwerp, die hij bij de bijzondere artt. zou ontwikkelen. Zoo was hij nog niet volkomen gerust gesteld over de rigting met betrekking tot het internationaal verkeer; vooral betreurde hij het, dat op verschillende punten tegelijk zou worden gewerkt, omdat dit inderdaad moeijelijk zou maken de eens begonnen lijnen niet te voltooijen.

De heer *Olivier* had het voornemen niet gehad het woord te voeren, omdat hij slechts zou hebben moeten herhalen wat de heer van Zuylen gisteren had gezegd. Nu echter de Ministers zoo gisteren als heden, uit het stilzwijgen van vele leden een bewijs van goedkeuring hadden geput, heeft hij gemeend het woord te moeten vragen. Er was geen sprake van al of niet spoorwegen, maar wel of zij ten koste van den Staat moesten worden gelegd en nu moest hij het den heer van Zuylen nazeggen, dat het misschien nuttig ja noodzakelijk kon zijn, dat eene lijn door den Staat gelegd werd, maar nimmer een net. Het leggen van een net door den Staat achtte hij hoogst verderfelijk; het zou voeren tot het bederf onzer constitutionele instellingen en tot het bederf onzer finantien. Telken jare zou die vraag aan de Vertegenwoordiging worden voorgelegd. Het gevolg daarvan zou zijn, dat de spoorwegen zouden worden in de handen van een al te driftig bestuur, een middel om te beloonen hen die het ondersteunden en te straffen hen die het minder gunstig beoordeelden. Zoodanige magt wenschte hij spreker aan geen bestuur ter wereld te geven, en juist in het telken jare herhaalde beraadslagen loopt men gevaar tot die demoralisatie te geraken, waarvan het voorbeeld ons was gegeven in Frankrijk vóór 1848, waar men door de spoorwegen dwang pleegde jegens kiezers en verkozenen. Het stelsel zou ook leiden tot het bederf onzer finantien. Gedurende vele jaren zouden al onze middelen door de spoorwegen geabsorbeerd worden; de Regering had dan ook verklaard dat er aan afschaffing van belastingen niet te denken viel. Om de wegen tot stand te kunnen brengen moesten alle baten even rijk blijven vloeijen; maar al ware dat het geval, zouden dan de klimmende behoeften in Indië, ook door de Regering erkend, toestaan dat men voortdurend minstens 10 millioenen zou kunnen vinden? Wie is blind genoeg om niet te zien dat de toestand van Europa eene verandering schijnt te gemoet te gaan. Zou die verandering ook ons treffen? Wie zal het kunnen zeggen? En zal men dan altijd gelden voorradig hebben om met de aangevangen werken voort te gaan? Het was ook eene verwoesting onzer finantien, wanneer de Staat zich mengde in de particuliere nijverheid. In plaats van den associatiegeest op te wekken zal men dien geest onderdrukken. Men moest zich ook geene illusien maken. De exploitatie van wege den Staat zal van den aanleg een noodzakelijk gevolg worden. Wel zegt de Minister van Binnenlandsche Zaken, dat deze kwestie niet is geprejudicieerd, maar de geheele Memorie van Toelichting is met die verklaring in strijd, en het kan ook niet anders; of meent men in ernst dat art. 4 der wet de exploitatie door den Staat zou beletten? Hoe kan men aannemen dat eene bestaande Maatschappij de exploitatie zou ondernemen van een eind weegs, waarvan ze niet weet wat het zal opleveren? In België heeft de Staat 17 jaren lang zonder vrucht geëxploiteerd; dat is de toekomst die men ook ons Land voorbereidt. Neen, naar sprekers meening moet aan de particuliere nijverheid worden overgelaten wat deze in staat zal wezen te doen. Ook hij zegt dat het concessie-stelsel nog niet zuiver beproefd is in ons Land. Hij betreurt het daarom dat een vroeger Kabinet van zijn oorspronkelijk voornemen was afgeweken om eene wet op de concessien in te dienen; dan zou men thans verder zijn dan nu. Immers spreker gelooft niet dat er nu spoorwegen zullen komen; men belooft ze, maar men zal ze niet kunnen geven. Thans is daartoe minder kans dan ooit; bij particuliere ondernemingen heeft de Staat middelen om tot uitvoering te dwingen; de Staat daarentegen is buiten elken dwang bij iedere buitengewone gelegenheid die zich opdoet. Beloften wor-

den gedaan, maar het zou noch van deze noch van andere Ministers afhangen om die beloften te verwezenlijken.

De heer *van Hall*, Minister van Finantien, wenschte den laatsten spreker gerust te stellen wegens diens vrees voor het bederf der constitutionele instellingen. Men had daarvan de ondervinding in een naburig Rijk. Sedert 1833 bestond in België het stelsel van Staatsspoorwegen en althans de laatste spreker zou wel niet willen beweren dat de Belgische burgers zoo achterlijk zijn in constitutionele beginselen of hunne vrijheden zien verkort. Zoo iets de constitutionele instellingen zou kunnen bederven, dan zou het kunnen zijn, dat bij het volk de meening werd gevestigd, dat met eenen constitutionelen Regeringsvorm niets grootsch tot stand kan worden gebragt. Maar ook tegen die meening strekte België tot verdediging; want daar ten minste hebben Vertegenwoordiging en Regering zamen gewerkt om een grootsch werk tot stand te brengen. — De Minister beantwoordde nu nog met een enkel woord den heer van Bosse, waarbij hij aan de Kamer verzocht, dat men geheel onbevooroordeeld zou lezen wat hij als lid der Kamer had gezegd, en daarbij zou in het oog houden het verschil van standpunt tusschen toen en nu. Dat verschil van standpunt was door den spreker uit Nijmegen met veel juistheid uiteen gezet en de heer van Bosse had zich de moeite kunnen besparen, die hij zich had gegeven, indien hij slechts geantwoord hadde op de aanmerkingen gisteren door den Minister gemaakt. Ook nu herhaalde hij, dat men alleen kon spreken van eene vergelijking van hetgeen de spoorwegen volgens de tegenwoordige wet en de vorige wet zouden kosten, en de Minister bleef volhouden dat door den heer van Bosse met geen enkel woord de cijfers waren wederlegd, welke te dien aanzien in de gewisselde stukken voorkwamen.

De heer *Elout van Soeterwoude* vroeg aan den Minister van Binnenlandsche Zaken overlegging van het rapport der hoofd-ingenieurs van den waterstaat, met betrekking tot den rivier-overgang te Vianen en te Gorinchem, opdat de Kamer in staat worde gesteld, om de bezwaren te overwegen die schijnen te bestaan tegen eene lijn, die door de Regering zelve wordt geacht voor den handel en de defensie boven elke andere lijn de voorkeur te verdienen.

De heer *van Heemstra*, Minister van Binnenlandsche Zaken, antwoordde dat er in den loop der discussien verscheidene vragen zijn gedaan, die hij meende eerst te moeten beantwoorden bij de behandeling der artikelen. Hij meende dat dit ook het geval was met de zoo even gedane vraag.

De heer *Elout van Soeterwoude* merkte op dat zijne vraag om overlegging van stukken juist strekte om de Vergadering in staat te stellen met kennis van zaken te oordeelen, vóór dat de artt. in behandeling kwamen.

De heer *van Heemstra*, Minister van Binnenlandsche Zaken, repliceerde dat hij niet kon beloven stukken over te leggen. Het overleg had mondeling met den hoofd-ingenieur plaats gehad; daarvan was een kort résumé opgemaakt en de Minister moest het nog eens nagaan, om te zien of het voor overlegging vatbaar ware. Hij moest zich dus het eindoordeel daarover voorbehouden.

De heer *Dagmaer van Twist* ondersteunde de vraag van den heer Elout en hij wees daarbij op het groote belang der kwestie. Indien de brug bij Gorinchem kan worden gelegd, dan zouden de groote belangen van Amsterdam, Rotterdam en 'sGravenhage zijn bevorderd, de kwestie van de brug te Rotterdam en Dordrecht zou zijn geëcarteerd, en zou de oplossing van dit vraagstuk werkelijk van het hoogste belang wezen.

De heer *van Nispen van Sevenaer* bestreed de gedachte, alsof het denkbeeld van den heer Olivier, dat Staatsspoorwegen zouden leiden tot bederf der constitutionele instellingen, geput waren uit de rede door hem spreker dezen ochtend uitgesproken. Hij had alleen te kennen gegeven, dat de meerderheid der Kamer telken jare zou moeten beslissen, of de omstandigheden verdere uitgaven gedoogden, en hij achtte dit veeleer een voordeel dan een nadeel voor de zaak.

De heer *van Heukelom* trad in geene beschouwing over de voordragt. Reeds vroeger bleek hij te zijn voorstander der Staatsspoorwegen. Wanneer hij het woord vroeg, dan was het alleen dat hij van de Regering meer bepaalde inlichtingen verzocht ten aanzien van hare plannen met betrekking tot de verbetering van den Amsterdamschen waterweg. Reeds 8 jaren was dat plan aanhangig. Steeds was het vertraagd geworden door beletselen van de zijde der Regering, en het werd nu eens tijd dat van de zaak iets kwam.

De heer *van Bosse* verdedigde de vorige Regering ten aanzien van het uitstel van het werk, waarop de vorige spreker had gedoeld.

De heer *van Heukelom* antwoordde hierop dat zijne bedoeling niet was geweest een blaam te werpen op de vorige Regering, want dat de schuld der vertraging veeleer rustte op vorige Regeringen.

De algemeene beraadslaging werd daarna gesloten. Morgen ochtend ten 11 ure behandeling van art 1.

Door de heeren Wijbenga en Lijclama à Nyeholt is als amendement op het Ontwerp van Wet tot aanleg van spoorwegen voor rekening van den Staat voorgesteld, om alinea 2 van art. 2 te lezen als volgt:

„Van Arnhem, langs Zutphen, Deventer, Zwolle, Meppel, Steenwijk, Heerenveen, Sneek, Bolsward, tot Harlingen."

In ons N° van 14 dezer deelden wij mede de hoofdpunten van het plan, waarbij de heeren G. Montauban van Swijndregt c. s., civiel ingenieurs alhier, concessie hebben aangevraagd voor een spoorwegnet. Zij hebben thans dit plan volledig medegedeeld aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Aan de Memorie, daarbij gevoegd, ontleenen wij het volgende:

De aan te leggen spoorwegen hebben eene totale lengte van ongeveer 909 Ned. mijlen. De zuiderlijn zal door twee rivierbruggen met het overige gedeelte van Nederland verbonden worden: eene over de Lek, juist boven Schoonhoven, eene andere over de Merwede bij Werkendam. De noorderlijn door eene brug beneden Deventer. Aardenbaan en kunstwerken worden onmiddellijk aangelegd voor dubbel spoor, doch aanvankelijk voorzien van enkel spoor.

Voor een en ander wordt een kapitaal vereischt van *f* 92,740,000 of *f* 102,000 per Nederl. mijl, waaronder begrepen zijn de kosten der bruggen over den IJssel bij Deventer, over den Goudschen IJssel op de hoogte van Gouda en die over de Maas bij Venlo en alle andere kunstwerken, benevens de interest van het benoodigde kapitaal tot aan de exploitatie. Niet begrepen in dit kapitaal zijn de kosten der bruggen over de Lek bij Schoonhoven, over de Merwede bij Werkendam, de Kreekebak bij Bergen op Zoom en over het Sloe.

Adressanten worden in staat gesteld dit belangrijk kapitaal te verschaffen, niet door aannemers van publieke werken, neen door soliede kapitalisten en industrieelen, onder de navolgende hoofdvoorwaarden:

1. Het kapitaal zal bestaan

Uit aandeelen zonder waarborg van interest voor $^3/_5$ of	*f* 55,644.000.
Uit obligatiën als hypotheek voor $^2/_5$	- 37,096,000.
	f 92,740,000.

2. De Staat verstrekt een subsidie op de $^3/_5$ aandeelen tot *een derde*, of *f* 20,608,600, te betalen in 84 termijnen, te beginnen wanneer de maatschappij *f* 3,500,000 verwerkt en aan grond en materialen zal uitgegeven hebben. De twee laatste termijnen worden betaald wanneer alle lijnen voor het publiek zijn opengesteld, dat *binnen* 9 jaren na den dag der definitieve concessie zal plaats hebben.

3. De Staat bouwt voor zijne rekening de bruggen over de Lek, Merwede, de Kreekebak en het Sloe; of wel de kosten van daarstelling worden door deskundigen, te benoemen door partijen ieder twee, berekend, voor welk bedrag de concessionaris zich met den bouw belast; welke kosten voor de helft zullen worden gedragen door den Staat als subsidie, voor een vierde door uit te geven obligatiën, waarvan de Staat de rente guarandeert en voor het overige een vierde door den concessionaris.

4. De Staat waarborgt den interest ad $4\frac{1}{2}$ pct. van de uit te geven obligatiën, met andere woorden van de hypotheek, gedurende 30 jaren. De verpligting van den Staat wordt volgenderwijs geregeld: De aanleg wordt, in overleg met een door de Regering te benoemen commissaris, verdeeld in 20 sectien; voor elke sectie wordt 1/20 van het obligatiën-kapitaal uitgegeven; iedere sectie wordt bij hare voltooijing onmiddellijk in exploitatie gebragt, op welk tijdstip de verpligting van den Staat voor de renten dier uitgegeven obligatiën aanvangt, terwijl de Staat gedurende den aanleg geene renten betaalt.

(Deze voorwaarde kan door niemand, die slechts de moeite neemt de statistiek op te slaan van ons Vaderland en die van de bestaande spoorwegen van Europa, bezwarend worden genoemd voor den Staat. Hoogst genomen is zij van morelen aard en juist deze ondersteuning boezemt het publiek een vertrouwen in, dat voor den goeden uitslag dezer onderneming onmisbaar is. Over eene lijn van 909 Nederlandsche mijlen wordt slechts eene zuivere opbrengst vereischt van *f* 1700 per Ned. mijl, om den Staat voor altijd van de verpligting tot verdere ondersteuning te ontslaan. Wie toch zal betwijfelen, dat de spoorwegen, waarvan hier sprake is, geen $1\frac{5}{8}$ pct. zuiver zullen afwerpen? Zoo ver is het in Nederland nog niet gekomen! de vreemdeling althans is daarvan beter overtuigd. Gaat men alleen het zielental na, dat zich onmiddellijk aan de lijn bevindt, namelijk 2,350,000 zielen, dan mag het overbodig worden gerekend daarover verder uit te weiden: de ongunstigste spoorweg welke ooit bij dit plan vergeleken is, brengt $1\frac{3}{4}$ pct. op. De hoofdzaak komt derhalve hierop neder, dat de Staat eene subsidie verstrekke van $22\frac{1}{4}$ pct. van het kapitaal van aanleg, waarmede de Spoorwegquestie zal zijn opgelost.)

5. Het kapitaal van *f* 55,644,600, wordt met de te verstrekken subsidie verminderd en teruggebragt op *f* 35,036,600, welk bedrag het maatschappelijk kapitaal zal uitmaken.

6. De Staat verleent vrijdom: 1°, van inkomende regten voor alle materialen voor den bouw, voor zoo ver deze van buitenslands moeten worden ingevoerd, gedurende 7 jaren; 2°, voor het materieel voor exploitatie gedurende 9 jaren na den dag van exploitatie; 3°, van de regten van registratie en overschrijving voor de aan te koopen gebouwen en de oprigting der Maatschappij.

7. De Maatschappij (of concessionnaris) regelt de wijze van aanbesteding in het belang der Maatschappij.

8. Den concessionnaris wordt éene maand toegestaan tot overweging van het *cahier de charge*; éene maand daarna wordt de Maatschappij gevestigd en treedt in werking. De zetel zal zijn te 's Gravenhage of Utrecht.

9. Zes of uiterlijk negen maanden daarna worden de werken op alle punten aangevangen, indien de onteigeningen geene hinderpalen opleveren en gerekend kan worden op den vereischten spoed met betrekking tot de goedkeuring der plannen door het Ministerie van Binnenlandsche Zaken.

10. Concessie voor den tijd van 99 jaren in te gaan op den dag, dat alle lijnen voor het publiek zijn opengesteld.

11. Waarborg-kapitaal tot een bedrag van hoogstens 2 millioen of bijna 6 pct. van het maatschappelijk kapitaal.

12. Voorkeur voor alle andere lijnen, gedurende één jaar na den dag der definitieve concessie.

Deze voorwaarden, in algemeenen zin genomen, aldus eindigt de Memorie, zijn naar der adressanten overtuiging voor den Staat voordeeliger, dan ooit te voren zijn aangeboden en voor den kapitalist bestaat mogelijkheid om te volbrengen wat hij belooft. De Staat vindt in de bestaande statistiek van ons Land een meer dan voldoenden waarborg, nimmer te zullen behoeven te suppleren. Onder alle omstandigheden hebben onze spoorwegen meer dan 1⅝ pct. zuiver afgeworpen, hoezeer de kosten van aanleg der bestaande spoorwegen bijna 40 pct. meer hebben bedragen, dan voor den aanleg der onderhavige spoorwegen benoodigd is. Behalve de ervaring onzer eigen spoorwegen vindt de Staat een nog krachtiger waarborg in het ongeguarandeerde actiën-kapitaal, dat de beste contrôle daarstelt, welke immer in het leven kan worden geroepen. De voordeelen welke de schatkist door het ontstaan van deze onderneming geniet, zullen in de eerste 30 jaren reeds meer bedragen dan de vereischte subsidie; die voor den handel, nijverheid en landbouw zijn ongelijk veel grooter, ongerekend de aanzienlijke en oogenblikkelijke voordeelen, welke de arbeidende klasse geniet, wanneer een zoo belangrijk vreemd kapitaal in omloop wordt gebragt, waarmede in ieder geval onze nationale rijkdom te eeniger tijd wordt vermeerderd.

De Handels-Societeit te Utrecht heeft aan de Tweede Kamer een adres gerigt, dat de strekking heeft om te verzoeken, dat in de aanhangige spoorwegwet de Tielsche lijn moge worden vervangen bij voor[illegible] door eene Kuilenborgsche lijn, of anders door [illegible] lijn over Vianen en Gorinchem.

De Raad der gemeente Utrecht heeft tot de Ka[illegible] een tweeledig verzoek gerigt: 1°, om in de spoorwe[illegible] zoodanige wijzigingen te maken, waarbij het sta[illegible] te Utrecht tot uitgangspunt voor de verbindings[illegible] 's Bosch-Kuilenburg-Utrecht wordt aangenomen[illegible] aansluiting met het kruispunt van de drie vertakki[illegible] van den Rijnspoorweg en van de ontworpen lijn Utre[illegible] Amersfoort-Zwolle, en 2°, om zich te vereenigen [illegible] het beginsel der wet: „de hoofdlijnen door den S[illegible] aan te leggen."

De Kamer van koophandel en fabrieken te Deve[illegible] heeft aan de Kamer verzocht, dat er een spoor[illegible] worde aangelegd van Utrecht over Deventer en R[illegible] naar de grenzen en dat Kampen door een spoo[illegible] over Zwolle met Raalte worde verbonden, of d[illegible] allen gevalle de verbinding met de Duitsche gre[illegible] geschiede door een spoorweg, die zoowel van Z[illegible] uitgaande als van Arnhem over Zutphen en Deve[illegible] zich te Raalte vereenigt en van daar door het [illegible] van Twenthe naar die grenzen loopt in de ri[illegible] van Rheine.

De bestuurders der Vereeniging *Noord-Nederl*[illegible] gevestigd te Sneek, verlangen dat in de spoorweg[illegible] in plaats van Heerenveen-Leeuwarden moge gel[illegible] worden: Heerenveen, Sneek, Bolsward, Harlin[illegible] of anders voor Harlingen zoodanig punt tuss[illegible] Harlingen en Leeuwarden worde aangeduid, [illegible] spoorweg voor het westelijk deel om Friesland, me[illegible] voor Sneek en Bolsward, niet verloren ga, en te [illegible] Harlingen langs den *kortsten* weg zuidwaarts me[illegible] buitenlandsche spoorwegen vereenigd worde.

De Staten der provincie Friesland hebben een [illegible] gerigt aan Z. M. den Koning, en daarvan afs[illegible] gezonden aan de Tweede Kamer, waarin zij verzo[illegible] om bij de wet op de nieuwe regterlijke inrig[illegible] *Leeuwarden* te behouden als zetel van een Geregt[illegible]

Aan de Tweede Kamer is thans rondgedeeld [illegible] voorstel van den heer Meylink, tot het houden [illegible] eene enquête, nopens den toestand van de [illegible] en van de Zuid-Willemsvaart. Na in eene toelic[illegible] den loop der zaak te hebben geschetst en op [illegible] vroegere nota's gewezen, vraagt de voorsteller [illegible] slotte: „Maar waartoe hebben dan alle diplomat[illegible] onderhandelingen gestrekt? Moest en kond[illegible] diplomatie deze werken niet voorzien, niet te w[illegible] komen vóór dat zij plaats hadden? Geschied[illegible] aanbesteding dier werken niet in het openbaar? [illegible] Het kanaal van de Kempen en te Hoght zal [illegible] voltooid. België zal nu wel 5 jaren kunnen [illegible] ten, Nederland niet. Men heeft veel gespro[illegible] niets gedaan; België laten voorafgaan en ons — [illegible] veroorloove mij het woord — ons laten om [illegible] tuin leiden, misleiden en door flaauwhartigheid of [illegible] *des faits accomplis* doen ontstaan. Waarom [illegible] langer de enquête tegengehouden?" De voors[illegible] dringt op het noodzakelijke daarvan aan, ten [illegible] het noodige licht wegens de zaak te verspre[illegible]

VERBETERING.

In de redevoering van den heer van Zuylen, [illegible] gedeeld in ons Bijvoegsel van gisteren, staat [illegible] malen 1853 — dit moet zijn 1856.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn
te Rotterdam.